

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
27. NOV.
1991

Letnik XLV.
Štev. 50 (2632)
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Cena: 8 šil.
30 tolarjev
P. b. b.

Erhard Busek: „Ne z FPÖ!“

Avstrijski podkancler dr. Erhard Busek (slika) je na diskusiji s slovenskim vladnim šefom Lojzetom Peterletom v soboto v Tinjah poudaril pozitivno stališče svoje stranke do priznanja Slovenije, hkrati pa poudaril, da to nikdar ne bi storil skupaj z Haiderjevo FP, saj le-ta ni le nezanesljiva, marveč bi tako priznanje v evropski povezavi pomenilo obremenitev za Slovenijo in Hrvaško. Več na 3. strani.

Prvi kandidat Skupnosti južnokoroških kmetov, zbornični svetnik Janko Zwitter (45).

Volitve v Kmetijsko zbornico: „Podprimo Janka Zwittera!“

Za volitve v Koroško kmetijsko zbornico v nedeljo, 1. decembra letos, je tajnik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Marjan Sturm dal naslednjo izjavo:

„1. decembra 1991 bodo kmetje in kmetice volile svoje zastopstvo. Volitve v Kmetijsko zbornico potekajo v času zaostrene gospodarske krize, ki se bo še po-

večala s pristopom Avstrije k Evropski skupnosti.

Kmet na južnem Koroškem pa se ne srečuje le s strukturno krizo avstrijskega kmetijstva, temveč tudi z dejstvom, da Kmetijska zbornica skoraj na nobenem področju ne upošteva enakopravnosti slovenskega jezika.

V zvezi s kandidaturo Skupnosti južnokoroških

kmetov/Gemeinschaft der Südkärntner Bauern ugotavljam, da se ta, kot edina volilna grupacija, tudi dosledno zavzema za uveljavitev in enakopravnost slovenščine na vseh področjih.

Podprimo zato zborničnega svetnika Janka Zwittera, ki kot prvi kandidat SJK zagotavlja sodelovanje vseh, ne glede na idejnopolično pripadnost.“

Slovenija: ali bo vlada padla?

Bo Slovenija v prihodnjih dneh dobila novo vlado, ali pa si bo sedanji premier Lojze Peterle utrčil položaj? Vse bo seveda odvisno od glasovanja o zaupnici, do katerega bo, potem ko se je zanj odločila tudi vlada sama, po vsej verjetnosti prišlo že ta teden.

Na skupščinskem zasedanju je namreč glasovanje o zaupnici zahtevala Liberalno demokratska stranka, z utemeljitvijo, da je vlada ob renominaciji proračuna dejansko izvedla njegov rebalans, kar pa ne bi smela.

Očitno je, da v ozadju potekajo intenzivna dogajanja in da je sedanji predsednik vlade ocenil, da si položaj lahko okrepi. Ali ta ocena drži, se bo pokazalo v kratkem. Medtem pa se tudi javno mnenje v Sloveniji vse bolj nagiba k izvedbi skupščinskega glasovanja o zaupnici vladi. V anketi Delove agencije STIK se je za to izreklo kar 43% anketirancev, samo 33% pa jih je proti. Več na 2. strani.

„Ö4“: zadnja priložnost za celodnevni slovenski radio!

Zahteva po uvedbi celodnevne slovenskega radijskega sporeda za Koroško dobiva vse večjo podporo in tudi nove perspektive. Na Dunaju sta generalni intendant ORF Gerd Bacher in radijski intendant dr. Rudolf Nagiller pretekli teden predstavila sodoben medijski načrt ORF, ki med drugim predvideva tudi uvedbo novega radijskega sporeda „Ö4“, tako imenovanega „Evropskega oddajnika“. Nov spored bo večjezičen,

detajlne načrte bodo izdelali v prihodnjih mesecih, z oddajanjem novega sporeda pa želi ORF začeti spomladi 1992.

Osrednji slovenski kulturni organizaciji, Slovenska prosvetna zveza in Krščanska kulturna zveza, sta v zvezi z načrtovano uvedbo novega radijskega sporeda v skupni tiskovni izjavi predlagali, naj ORF pri izdelavi detajlnih načrtov za nov spored končno upošteva zahtevo slovenske narodnostne skupnosti ter

priporočilo narodnostnega sosveta za koroške Slovence po razširitvi slovenskih radijskih in tudi televizijskih oddaj. Napoved za prestrukturiranje oddajnika „Blue Danube Radio“ v večjezični oddajnik „Ö4“ da posej za Koroško ponuja zanimive perspektive za uvedbo celodnevne slovenskega radijskega sporeda. Novi spored bi na Koroškem lahko koristil tudi za učenje slovenščine ter za informiranje o življenju slovenske narodnostne skup-

nosti na Koroškem v nemškem jeziku. Na ta način bi nov spored lahko prispeval k boljšemu razumevanju v deželi. Celodnevni slovenski radijski spored pa bi nadalje tudi prispeval h krepitvi identitete slovenke narodnostne skupnosti.

Obe osrednji kulturni organizaciji v skupni tiskovni izjavi dalje poudarjata, da na Koroškem kljub neugodnemu oddajnemu času veliko število prebivalstva spremlja

(Dalje na 5. strani)

Ludvik Ogris in dr. Peter Ibounig nova člana sosveta

Socialdemokratska stranka na Koroškem je za svoja nova člana v narodnostnem sosvetu za koroške Slovence na Dunaju predlagala dolgoletnega radijskega občinskega odbornika Ludvika Ogrisa (občina Žrelec) ter dr. Petra Ibouniga, občinskega odbornika v Šmarjeti v Rožu. Sklep je predsedstvo stranke sprejelo soglasno, predlog pa mora potrditi še Urad zveznega kanclerja na Dunaju, kar pa je le še formalnost.

Ludvik Ogris (58) in dr. Ibounig (38) bosta v sosvetu nadomestila bivša župana Hanzija Ogrisa (Bilčovs) in Othmarja Baurechta (Bistrica v Rožu), ki ne izpolnjujeta več pogojev za članstvo v sosvetu.

„Ohraniti kulturno mnogolikost!“

Parlamentarno srečanje Južne Tirolske, Koroške in Slovenije:

V procesu evropskega združevanja je treba ohraniti kulturno mnogolikost evropskih narodov ter njihove jezike. To je ena glavnih izpovedi skupnega zaključnega komuniqueja ob srečanju predsednice koroškega deželnega zbora Susanne Kövari s predsednikom slovenske skupščine dr. Francetom Bučarjem ter podpredsednico južnotirolskega deželnega zbora Rosa Franzelin pretekli teden v Celovcu.

Udeleženci srečanja so tej izpovedi še dodali, da je nujno potrebno izdelati in kodificirati evropsko pravo o zaščiti narodnih skupnosti. Pri tem so politiki iz teh treh dežel menili, da bi bil osnutek konvencije o osnovnih pravicah evropskih narodnostnih skupnosti, ki ga je predložila

Z leve: podpredsednica južnotirolskega deželnega zbora Rosa Franzelin, predsednik slovenske skupščine dr. France Bučar in predsednica koroškega deželnega zbora Susanne Kövari.
Slika: Gert Eggenberger

južnotirolska ljudska stranka na zasedanju FUENS pred nekaj meseci v Budimpešti, primerna osnova za izboljšanje pravnih temeljev za ohranitev in razvoj narodnostnih skupnosti v Evropi.

Politiki iz Južne Tirolske, poleg podpredsednice Franzelinove se je srečanja udeležil tudi klubski šef SVP dr. Hubert Frasnelli, ter Slovenije so se v programu celodnevne obiska na Koroškem seznanili s položajem slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem ter s stališči političnih strank v deželi, hkrati pa tudi preučili možnosti sodelovanja med deželami.

Predsednik slovenskega parlamenta dr. France Bučar je menil, da je bil ta obisk na Koroškem prvi korak pri uredništvu konkretnega sodelovanja med Slovenijo in

(Dalje na 3. strani)

Hrvaška v precepu med vojno s Srbi in notranjimi nesoglasji

Cyrus Vance, posebni odposlanec generalnega sekretarja Združenih narodov, se je ob obisku Vukovarja prejšnji teden zgrozil ob pogledu na številna trupla, ki so ležala vsepovsod, predvsem civilisti, in nad obupno bedo še preostalih prebivalcev, ki so sestradani začeli lesti iz ruševin in se takoj podali v ubežništvo. Cyrus Vance pa si je Vukovar ogledal v spretni režiji srbsko-jugoslovanske vojske in spremljevalci so seveda poskrbeli za ustrezen komentar: vsega so krive hrvaške ustaške sile! Ne javno izrečeno, vendar v tem smislu poteka nadaljnji razvoj v odnosu Evrope in Združenih narodov do Jugoslavije. Generalni sekretar OZN Perez de Cuellar je prejšnji teden v Rimu izjavil, da OZN sicer namerava med Srbe in Hrvate poslati modre čelade, vendar je treba poprej zagotoviti pogoje. To pa je trajen in trden mir. Govori se o številu deset do petdeset tisoč vojakov.

Pri tem se postavljajo vsaj tri vprašanja: prvič, kako doseči trajen in trden mir, drugič, kakšen naj bi bil sestav mirovnih čet, tretjič, kje jih stacionirati, na administrativno ali sedanjo, morda celo bodočo mejo Velike Srbije. Vse namreč kaže, da bodo Srbi do prihoda čet OZN, če bodo sploh prišle, zavzeli še lep kos Slavonije in tudi Dalmacije z Dubronikom.

Dodatno govori proti uredništvu posredovanja OZN tudi prazna blagana te organizacije, zaradi česar bi mirovne sile morale financirati predvsem ZDA, tam pa predsedniku Bushu že dalj časa očitajo prevelik angažma v svetovni politiki in zapostavljanje domačih, predvsem gospodarskih problemov.

Pri OZN in Varnostnem svetu je treba upoštevati še dejstvo, da je trenutno predsedujoča v Varnostnem svetu Romunija, Kitajska pa ima pravico veta, obe državi pa je v preteklih dneh obiskal srbski član pučističnega predsedstva Borisav Jović.

Evropa pri (ne)reševanju krize izraža poseben cinizem. Lord Carrington se očitno bolje počuti v Beogradu kot v Zagrebu, Miloševićeve pobude pozdravlja, do Tudjmana pa je trd. V ozadju

vsega tega pa se razkrivajo celo zelo močne in za Angleže in Američane koristne ekonomske povezave z Beogradom.

Hrvaška je kljub statusu žrtve v nezavidljivem položaju. Očitno ji niti Evropa niti ZDA ne zaupajo. Po petdesetih letih plačuje račune za zločine Paveličevih ustašev. Tudjman je pred padcem. V svoji arogantnosti je ob koncu preteklega tedna zagrešil še eno, tokrat zanj verjetno usodno napako. Potem ko je dejanski krivec za padeč Vukovarja, ker mu je odtegnil vojaško pomoč, je strpal v zapor že kar legendarnega branilca Vukovarja Mileta Dedakovića-Jastreba z obtožbo, da je kot bivši oficir JAD delal v korist srbske vojske. Ob tem pa je „našel“ tudi zase verjetno povezavo med vojskino KOS (Kontraobveščevalna služba) in HOS (Hrvaške osvobodilne sile) in dal aretirati predsednika Hrvatske stranke pravice Dobroslava Parago, vodjo ultranacionalnega ustaštva, ki poveljuje HOS. Vse lepo in prav, vendar Tudjman pri tem pozablja, da je to stranko in njenega voditelja s svojim poudarjanjem hrvaštva „rodil“ prav on. Protesti, demonstracije, gladovne stavke v zaporu, vse to pa se kot bumerang obrača proti Tudjmanu, slabi hrvaško borbena morala, poraja dodatno trpljenje prebivalstva na vojnih področjih in povečuje polet srbskih sil.

Jože Rovšek

JE Krško upoštevana v avstrijskem proračunu?

Zvezni kancler dr. Franz Vranitzky je potrdil, da je v avstrijskem proračunu upoštevana postavka za varnostni pregled jedrske elektrarne v Krškem. Vsota znaša šest milijonov šilingov. Koroški državni poslanec dr. Dieter Antoni je s tem v zvezi poudaril, da je varnostni pregled JE Krško zaradi vojnih dogodkov v Sloveniji nujno potreben.

Deželni poslanec mag. Kaiser pa je v zvezi z JE Krško od Slovenije zahteval, naj se izjasni, kdaj bo izveden napovedan referendum o zaprtju te elektrarne.

Zelena alternativa za multikulturno Koroško

Koroška Zelena alternativna lista je imela v nedeljo svoj redni občni zbor. S tem je zaključila fazo notranje reorganizacije. ZAL se bo v bodoče med drugim ofenzivno zavzemala za multikulturno Koroško, t.j. za zavestne medkulturne procese sožitja. Za poslovodjo stranke je bil izvoljen 37-letni Franz Marenits (v preteklosti je soorganiziral Oktobrski tabor), v šestčlanskem predstvedstvu stranke pa je tudi dr. Joža Messner.

Glavni kandidat SJK, zbornični svetnik Janko Zwitter (levo) na domačem obisku v Selah.

Kmetijska zbornica – SJK si je zastavila visok cilj

Prihodnjo nedeljo, 1. decembra, bo okrog 46.000 volilk in volilcev na volitvah v Koroško kmetijsko zbornico za prihodnjih šest let odločalo o razdelitvi 36 mandatov in s tem o novem sestavu zbornice. Za glasove se potegujejo štiri stranke oz. volilne grupacije, med njimi tudi Skupnost južnokoroških kmetov/Gemeinschaft der Südkärntner Bauern, ki kandidira kot lista 4.

Na zadnjih volitvah leta 1986 je SJK zbrala preko 2000 glasov, tako da ji je uspelo osvojiti dva mandata. Letošnji cilj SJK je tretji mandat, čeprav bo – realistično gledano – le težko dosegljiv. Potek intenzivne volilne kampanje SJK da upati, da bo rezultat za Skupnost južnokoroških kmetov dober.

Glavni kandidat SJK je 45-letni zbornični svetnik in kmet iz Zahomca Janko Zwitter, ki s svojo osebnostjo zagotavlja širino znotraj SJK. Drugi kandidat je 33-letni kmet dipl. inž. Štefan Domej iz Rinkol, tretja kandidatka pa 30-letna kmetica Kati Kert iz Konovec pri Šmihelu. Kandidat na četrtem mestu pa je gorski kmet Anton Höberl z Djekš.

SJK je na volilnih zborovanih opozorila javnost na pomembnost kmečkega sloja za celotno družbo, pri ohranitvi in varstvu okolja oz. narave, ter na zahtevne in težke pogoje, v katerih morajo dandanes živeti in preživeti predvsem majhne in srednje kmetije, poleg tega pa tudi na

potrebo po nujni demokratizaciji znotraj kmetijske zbornice, saj je le-ta še preveč centralistično vodena. Nadaljnja zahteva SJK so večje pravice majhnih frakcij in njihov močnejši vpliv na politiko zbornice.

Večjo demokratizacijo želijo SJK, socialdemokratski kmeti ter tudi svobodnjaki doseči s preprečitvijo absolutne večine Kmečke zveze ljudske stranke (ÖVP-Bauernbund), ki ima v kmetijski zbornici 20 od 36 sedežev.

Glavni kandidat SJK, zbornični svetnik Janko Zwitter pa je v volilnem boju še posebej predstavil svoj program za Ziljsko dolino, saj je edini kandidat za volitve v kmetijsko zbornico iz te regije. Na listah drugih strank namreč ni kandidata, ki bi imel dejanske možnosti za izvolitev v zbornico. Glavne točke programa za prihodnjo mandatno dobo segajo od raznih oblik podpiranja kmetijstva do specifičnih generacijskih problemov, izboljšanja položaja kmetov, gorskih kmetov in polkmetov, tja do regional-

nih, nadregionalnih in celo evropskih vprašanj.

Predvsem se je SJK v volilnem boju izrekla za debirokratizacijo pomoči in podpore kmetijstvu in gozdarstvu, poudarila je človeško komponento pri reševanju vseh vprašanj v zvezi s spremembami na kmetiji. Nadalje je SJK nakazala potrebo po boljši izobrazbi mladih kmetov in kmetov, zahtevala popolno porodniško podporo za kmetice, višje cene za izdelke gorskih kmetov, ugodna posojila za investicije v razvoj kmečkega turizma, enakovrednost namesto dvojne obremenitve za polkmete, vključevanje kmetov v odločanje, od sprejemanja krajevnih in pokrajinskih razvojnih načrtov do socialnih in ekoloških ter drugih gospodarskih vprašanj.

Glede načrtovanega pristopa Avstrije k Evropski skupnosti pa se je SJK kot edina volilna grupacija jasno izrekla proti. Negativne posledice bi bile večje od pridobitev, je argument Skupnosti južnokoroških kmetov.

Lista kandidatov

1. Janko **Zwitter** (45), kmet, Zahomec.
2. dipl. inž. Štefan **Domej** (33), kmet, Rinkole pri Pliberku.
3. Kati **Kert** (30), kmetica, Konovec pri Pliberku.
4. Anton **Höberl** (59), kmet, Vovbre pri Djekšah.
5. Valentin **Kargl** (38), kmet, Bače.
6. Marjan **Olip** (37), kmet, Sele-Cerkev.
7. Josef **Haschej** (30), kmet, Kokje pri Dobrli vasi.
8. Christine **Janežič** (27), kmetica, Leše pri Področici.
9. Franz **Wutte** (32), kmet, Mala vas pri Globasnici.
10. Michael **Mischkulnig** (28), kmet, Branča vas pri Bilčovsu.

Tretja kandidatka SJK Kati Kert v diskusiji z mladimi kmetijci iz Bilčovsa. Slika: F. Rulitz

„Ohraniti kulturno mnogolikost evropskih narodov“

(Nadaljevanje s 1. strani)

Koroško, pozitivno pa je ocenil tudi stike z južnotirolskimi politikami, ki jih je navezal ob tej priložnosti. Poudaril je tudi, da je eden izmed rezultatov njegovega obiska na Koroškem ta, da je dobil vtis, da se koroški politiki na višji ravni vse bolj zavedajo pomembnosti vprašanja narodnostnih skupnosti pri oblikovanju nove evropske družbe oz. pri razvijanju demokracije. S tem v zvezi je tudi pozdravil povabilo predsednice koroškega deželnega zbora, naj slovenska narodnostna skupnost na Koroškem konkretizira svoje stališče glede spremembe volilnega zakona, da bi dosegla primerno zastopstvo v koroškem deželnem zboru.

Zaključek in hkrati (žal slabo obiskan) višek srečanja predsednice oz. podpredsednice deželnih zborov in predsednika skupščine je bil v Globasnici. Dr. France Bučar, Rosa Franzelin, Susanne Kövari, dr. Hubert Frasnelli, predsednik EL Andrej Wakounig ter pooblaščenec Slovenije na Dunaju Karel Smolle so na diskusijskem večeru razpravljali o pomenu zaščite narodnostnih skupnosti kot zagotovila za mir ter gospodarsko in kulturno sodelovanje med sosednjimi državami.

Dr. Bučar je s tem v zvezi dejal, da je Jugoslavija padla prav pri izpitu na to temo ter da bi bili dramatični dogodki na Hrvaškem lahko vsej Evropi v opozorilo, kakšne posledice lahko nastanejo, če se manjšinska oz. narodnostna vprašanja ne rešujejo pravočasno in predvsem pravično.

Dr. Frasnelli je menil, da smo v Evropi dosegli določen napredek pri razvijanju novih zaščitnih modelov za narodnostne skupnosti, da pa je pot do dejanskih uspehov še dolga in trda. „Odločilni politiki so končno dojeli pomembnost manjšinske problematike za ohranitev miru in bodoči razvoj Evrope“, je dejal južnotirolski politik, hkrati pa opozoril, da Evropa nima več veliko časa za zadovoljivo rešitev te problematike.

Predsednica koroškega in podpredsednica južnotirolskega deželnega zbora, Kövarijeva in Franzelinova, sta menili, da se mirno sožitje začne v lastnem okolju. Zato je potrebno najprej doma ustvariti osnovne pogoje. Karel Smolle je dejal, da Evropa še ne razpolaga s primernimi mehanizmi za reševanje manjšinskih oz. narodnostnih vprašanj, Andrej Wakounig se je ponovno zavzel za samostojno politično zastopstvo koroških Sloven-

cev. Predlagal je tako spremebo volilnega reda, da bi koroški Slovenci lahko po „nizki klavzuli“ imeli svojega predstavnika v deželnem zboru.

Po uvodnih prispevkih na podiju je po zaslugi tajnika ZSO dr. Marjana Sturma sledila vneto razprava o konceptu multikulturalnosti, ki ponuja nov, sodobnejši in v Evropo usmerjen pristop pri razvijanju modelov za reševanje problematike narodnostnih skupnosti oz. sožitja narodov nasploh. Sturmove misli so pri dr. Frasnelliju, dr. Bučarju in deloma tudi pri predsednici Kövarijevi naletele na kritičen, toda načelno pozitiven in pritrdilen odmev.

Frasnelli je pozdravil odpiranje manjšine v širši prostor, podprl zahtevo po vsaj pasivnem znanju jezika sosedov med pripadniki večinskega naroda ter pozitivno ocenil Sturmov predlog, naj bi tako večina kot manjšina skupno ocenjevali svojo zgodovino in s tem utrjevali medsebojno povezanost. Zahteva po multikulturalnosti pa da ne sme postati „zahteva enosmernica“, je dejal južnotirolski politik in pri tem opozoril na nevarnost, da številčno majhna skupina to lahko plača s postopno izgubo svoje identitete. Tak negativen razvoj pa se lahko prepreči s sprotim ocenjevanjem razvoja. Kot Sturm se je tudi Frasnelli izrekel za razvijanje regionalne identitete, ki naj bi – poleg evropske – pomagala ustreznejše reševati sožitje in s tem tudi manjšinska vprašanja.

Za novo, bolj objektivno in po možnosti skupno ocenjevanje zgodovine regije in v njej živčih narodov se je izrekla tudi predsednica Kövari, dr. Bučar pa je poudaril, da je koncept multikulturalnosti brez dvoma koncept, s katerim se tudi on lahko strinja, saj je prav multikulturalnost prvi pogoj za ustvarjanje sposobnosti za dialog med narodi oz. med večino in manjšino.

Emocionalno, celo agresivno sta v diskusijo o multikulturalnosti posegla edinole predsednik EL Andrej Wakounig ter pooblaščenec Republike Slovenije Karel Smolle. Slednji je v diskusiji nastopil kot varuh koroških Slovencev pred uresničevanjem multikulturalnega modela sožitja, njegov edini argument pa je bil, da smo koroški Slovenci že tako multikulturalni ter da gre za akademsko vprašanje, ki je za „večino znotraj manjšine odveč“. Zanj se bo vprašanje multikulturalnosti postavilo šele tedaj, ko bodo koroški Slovenci dojeli, da so političen faktor in se tako tudi obnašali...

Ivan Lukan

Dr. Erhard Busek (levo) in Lojze Peterle sta v Tinjah razpravljala o bilateralnih odnosih in bodočnosti Evrope. V sredini vodja diskusije Karel Smolle.

Slika: Fritz-Press

Lojze Peterle o vprašanju priznanja Slovenije:

„Evropa ni ljubezenska skupnost...“

Piše Ivan Lukan

V Sloveniji vse bolj realistično ocenjujejo vprašanje mednarodnega priznanja Slovenije. To je potrdil nastop slovenskega ministrskega predsednika Lojzeta Peterleta preteklo soboto v Tinjah, ko je trezno in brez vsakršnih iluzij ugotovil, da „Evropa, kakor se danes predstavlja, ni ljubezenska skupnost, marveč last prefinjenih gospodarstvenikov in (političnih) poslovnih, ki so si trg že zdavnaj razdelili med seboj, ne da bi eden preveč posegel v interesne sfere drugega“.

Predsednik slovenske vlade je to trezno ugotovitev v zvezi z zadržanjem Zahoda ob vprašanju priznanja Slovenije in Hrvaške izrekel v okviru diskusijskega večera pod geslom „Evropa na prelomnici – ob primeru odnosov med Avstrijo in Slovenijo“ v prisotnosti in razgovoru z avstrijskim podkanclerjem dr. Erhardom Buskom. Peterle je svoji oceni še dodal, da v Sloveniji ni več velikega upanja za mednarodno priznanje v tem letu in dramatično zaključil, „da bi bilo priznanje ob novem letu lahko že prepozno“. Za krščanski

tabor v Evropi pa je imenoval dva poprejšnja termina: Miklavž in božič...

Na vprašanje, ali bi se Slovenija strinjala z ločenim priznanjem Slovenije in Hrvaške, kot je to med svojim obiskom v Avstriji namignil češkoslovaški zunanji minister Dienstbir, je Peterle odgovoril, da Slovenija izpolnjuje vse pogoje za priznanje po mednarodnem pravu, da pa gre pri tem seveda tudi za politično-moralno vprašanje. „Slabše kot zdaj skoraj ne more več biti“, je dejal slovenski vladni šef in hkrati

namignil, da se mora Slovenija izviti iz „položaja ujetnika v srbsko-hrvaškem konfliktu“.

Avstrijski podkancler dr. Erhard Busek je ponovil svoje osebno ter tudi strankino pozitivno stališče do priznanja Slovenije in Hrvaške, hkrati pa opozoril na dejstvo, da mora zvezna vlada soglasno sprejeti sklep o priznanju neke države. Tak sklep pa doslej preprečuje socialdemokratski vladni partner, ki je proti osamljenemu priznanju teh dveh republik.

Šef ljudske stranke je s tem v zvezi tudi poudaril, da v tem pomembnem vprašanju ne bi želel skleniti pakt s Haiderjevo svobodnjaško stranko, saj je le-ta nepreračunljiva. Nadalje bi priznanje s pomočjo Haiderja na evropski ravni Sloveniji in Hrvaški lahko celo škodovalo. O časovno ločenem priznanju (najprej Slovenija, potem šele Hrvaška) da je vlada že razpravljala, prišla pa je do spoznanja, da gre pri tem za moralno vprašanje, ki nasprotuje taki odločitvi.

K geslu diskusijskega večera pa je dr. Busek menil, da Evropa ni na prelomnici, marveč da prav zdaj doživljamo rojstvo Evrope, ni pa še mogoče odgovoriti na to, ali se bo ta porod končal srečno, se pravi z življenjem. Zaključil pa je s prepričanjem, da Evropa potrebuje nove vizije, če kot taka hoče zaživeti. Ob tem je orisal vizijo oz. sliko vasi, v kateri je treba obnoviti vse, začeni pri cestah, majhnih in velikih hišah, trgih in ne nazadnje v odnosih med ljudmi.

Slovenski vladni šef Peterle pa je diskusijo zaključil z ugotovitvijo, da nova Evropa ne more nastati čez noč, ter da bo pot do uresničitve zastavljenega cilja trda, posebej še za Slovenijo, ki se bo morala šele uveljaviti v tej novi skupnosti.

Podkancler dr. Erhard Busek v razgovoru z županom mesta Ljubljana Jožetom Strgarjem v Domu prosvete v Tinjah.

Slovenija: ali bo vlada padla?

(Nadaljevanje s 1. strani)

Seveda je vprašanje vlade povezano tudi z razmerami v vladajoči koaliciji Demos, ki so se po sestanku poslanskega kluba v Poljčah še zaostrele. Ostali koalicijski partnerji namreč niso bili pripravljeni sprejeti kompromisnega predloga Demokratske stranke glede lastninske zakonodaje. Večina se je rajši odločila za razpis referendum o lastninskih zakonih, ki naj bi ga Demos predlagal slovenski skupščini. Ob tem so se, predvsem v opoziciji, že pojavile ocene, da referendum v takšnih okoliščinah in z relativno dvoumno tematiko ne bi pomenil demokratičnega postopka, temveč prej izigravanje parlamentarizma. Po drugi strani pa je seveda res, to je pokazala tudi neuspešna torkova delovna seja zbora združenega dela, da se poslanci niso niti za malo približali kakršnemukoli kompromisu med vladnim in Ribnikar-Mencingerjevim predlogom.

Kriza Demosa se nadaljuje

Ob teh vprašanjih pa je prišlo tudi do ponovnih kritik načina dela znotraj Demosa samega, posebej njegovega poslanskega kluba, in do idej, da bi morali sedanjega predsednika Franca Zagožna zamenjati. Med možnimi novimi kandidati se je pojavilo ime obrambnega ministra Janeza Janše, ki po razkolu v Slovenski demokratični zvezi ni član nobene stranke.

Po sestanku v Poljčah je 12 poslancev Demokratske stranke, ki so ustanovili svoj poslanski klub, formalno še v okviru Demosovega poslanskega kluba, sama stranka pa je dejansko ostala zunaj Demosa.

V slovenski javnosti pa je v minulem tednu, verjetno celo

bolj kot omenjena dogajanja, odmevala odločitev slovenske skupščine, da do konca marca prihodnjega leta zamrzne plače za tista podjetja in organizacije, v katerih so bile septembrske plače 45 odstotkov nad povprečjem v gospodarstvu. Precejšen del javnosti, vključno s sindikati, je namreč precej skeptičen glede učinkovitosti tovrstnih ukrepov pri omejevanju inflacije, saj v marsičem spominjajo na poteze nekaterih prejšnjih jugoslovanskih vlad, ki niso bile uspešne. Slovenski gospodarstveniki pa so se minuli teden ukvarjali tudi s problematiko evropskih sankcij, ki že kažejo svoje negativne rezultate v slovenskem gospodarstvu. Če bi obveljale, bi, kot so izračunali na gospodarski zbornici, Slovenijo stale 250 milijonov dolarjev, brez morebitnega izpada dohodka ali izgube partnerjev.

Predsednik slovenske vlade Lojze Peterle ima mnogo skrbi: mu bo uspelo rešiti vlado ali pa bo padla?

Češkoslovaška je minuli teden napovedala, da bo priznala Slovenijo, če se bodo tako, ne glede na izid haaške konference, odločile tudi nekatere druge države. To pa naj ne bi veljalo za Hrvaško, ki nima rešenega temeljnega vprašanja ozemlja.

Vsekakor je na pozitivno stališče do Slovenije vplival tudi obisk slovenskega predsednika Milana Kučana pri predsedniku Češkoslovaške federacije Václavu Havlu, ki je v pogovorih kot zadnji rok haaški konferenci za skupno razrešitev jugoslovanske krize omenjal 10. december. Češkoslovaška vlada je ob tem že dala soglasje za odprtje konzulata v Ljubljani, pripravljena pa je takoj podpisati tudi pogodbo o gospodarskem sodelovanju. Milan Kučan, ki ga je v Prago spremljal tudi zunanji minister Dimitrij Rupel, je obisk ocenil tudi kot popravljajočo neravnovesja v stikih s tujino, kajti Evropa ni samo Zahod ampak tudi Vzhod in slovenski narodi.

Pretekli teden pa se je pokazalo še nekaj, za enkrat sicer drobnih, a ne nepomembnih rezultatov slovenske zunanje politične dejavnosti; Litva in Slovenija sta uradno vzpostavili diplomatske odnose, slovenske potne liste pa je priznala tudi Francija.

Kljub temu pa so mnogi delegati, predvsem iz vrst Demosa, v skupščinski razpravi o poročilu zunanjega ministra dr. Dimitrija Rupla izrekli vrsto zelo kritičnih ocen na račun vodenja zunanje politike in uspešnosti sodelovanja slovenske delegacije v Haagu.

Vsi veselo pričakujejo ES

se zdi.

Ker je pristop baje naša edina šansa. Šansa za kaj? O drugih poteh se nikoli resno ni razglabljalo - ampak o tem molčijo. Evropa se spreminja, ES se spreminja čedalje hitreje v politično in vojaško trdnjavo. Ali bomo dali svoj glas, ali bomo žrtvovali svojo samostojnost v prid negotovi bodočnosti?

Kdo je za nevtralnost?

Nevtralnost je naš bonus! Razmislili bomo o njej, vendar ne pod pritiskom in diktatom ES!

Ne dajmo drugim določati, kako se bomo spremenili!

Ostanimo nevtralen kraj srečavanja, obdržimo svojo nevtralno vlogo posrednika za popuščanje napetosti in mir.

Smo v Evropi.

Veselimo se Evrope!

KPA

odprta • neodvisna • leva

Rad/a bi vedel/a več o ES. Pošljite mi neobvezno informacijsko gradivo.

Ime:

Naslov:

Pošljite na tale naslov: KPÖ, v roke Christianu Hehenbergerju. Höchstädtplatz 3, 1200 Wien.

„Prevzeli smo obveznost za borce“

„Republika Slovenija je 25. junija letos z 18. členom ustavnega zakona za izvedbo temeljne ustavne listine o neodvisnosti in samostojnosti prevzela vse zvezne obveznosti za borce, vojaške invalide ter vojaške upokojence ne le na ozemlju Slovenije, marveč tudi na Koroškem in v Furlaniji-Juljski krajini, vključno skrb za grobišča in grobove padlih borcev ter žrtev fašističnega nasilja na Koroškem!“

To je izjavil minister za borce in vojne invalide v Republiki Sloveniji Franc Godeša ob priliki svojega obiska pretekli teden na Koroškem. Slovenski minister je obiskal sedež Zveze koroških partizanov, kjer ga je sprejel njen predsednik Janez Wutte-Luc, grobišče v Šentrupertu pri Velikovcu ter Peršmanov muzej, pogovarjal pa se je tudi s predsednikom ZSO dipl. inž. Feliksom Wieserjem.

V pogovoru za naš list je slovenski minister dejal, da bo nova država Slovenija odslej skrbela za vzdrževanje in urejanje grobišč in spomenikov padlih partizanov in žrtev nacizma ter da si želi, da

bi osrednja spominska svečanost ob dnevu mrtvih izstopila iz sedaj bolj intimnega v uradni okvir, kar pomeni, da bi se te svečanosti udeležili tudi uradni predstavniki Koroške, kot je to v Furlaniji-

Juljski krajini že dolgoletna praksa.

Godeša je tudi spomnil na dejstvo, da ima Jugoslavija oz. sedaj Slovenija na Koroškem tudi svoje vojaške invalide in družinske invalidske

upravičence, za katere je po jugoslovanski zakonodaji, ki jo je tudi prevzela republika Slovenija, dolžna skrbeti.

Posebno je poudaril hvale vredno vlogo Zveze koroških partizanov, ki je ministrstvu pri izvajanju svojih dolžnosti ves čas v pomoč in to nalogo tudi vzorno opravlja.

Ob koncu razgovora je minister Godeša še najavil, da bo verjetno tudi njegovo ministrstvo žrtev prestrukturiranja in krčenja vladnega aparata, „toda ne iz vansističnih razlogov, kot bi se to morda lahko pojmovalo, če bi se to zgodilo kmalu po prevzemu novih oblasti“, je poudaril minister. Vzrok za krčenje števila ministrstev na približno polovico je po besedah Godeše treba iskati v trenutno neprimerno velikem številu ministrstev (23) in s tem pogojeno slabo učinkovitostjo vlade. Termin za ukinitve njegovega ministrstva oz. priključitve k drugemu ministrstvu (verjetno ministrstvu za delo in socialno politiko) Franc Godeša ni mogel napovedati, verjetno pa se bo to zgodilo najkasneje prihodnje leto.

Po Sloveniji

316 milijonov dolarjev izgube!

LJUBLJANA (STA). – Ministrstvo za turizem in gostinstvo je ob pomoči strokovnih sodelavcev izdelalo oceno učinkov letošnje turistične sezone na slovensko gospodarstvo.

V analizi je med drugim ugotovljeno, da je bil letošnji obisk za okrog 60% manjši kot v prehodnih dveh letih, obisk tujcev pa je bil manjši kar za 80%. Skupna turistična potrošnja je bila letos za okrog 80% manjša kot v povprečno uspešnem turističnem letu. Ocenjeno je,

da so tuji turisti letos v Sloveniji porabili okrog 36 milij. dolarjev, kar pomeni, da se je turistična potrošnja letos zmanjšala za okrog 190 milij. dolarjev. Zaradi skupnih neposrednih in posrednih učinkov na slovensko proizvodnjo znaša izguba kar 316 milijonov dolarjev, kar pomeni za 2,3% manjšo vrednost slovenske proizvodnje v letu 1991. Zmanjšanje proizvodnje pomeni izgubo dela za okrog 21.000 delavcev – to so 3% zaposlenih v gospodarstvu Slovenije.

Popis 1991: rezultati o občevalnem jeziku šele jeseni 1992!

Rezultati letošnjega popisa prebivalstva v Avstriji glede občevalnega jezika ne bodo objavljeni pred jesenjo prihodnjega leta. To je na vprašanje našega lista sporočil Avstrijski statistični centralni urad.

Vzrok za to so različni roki, ki omogočajo ugovor, predvsem od občin, saj je število prebivalcev oz. občanov na mnogih področjih odločilno za finančna sredstva, ki jih prejema občina.

Po prvih nepotrjenih podatkih s Koroške se število prebivalcev v slovenskim občevalnim jezikom v primerjavi s štetjem 1981 ni bistveno spremenilo, morda celo lahko naraslo.

Danes srečanje učiteljev in vzgojiteljev

Strokovno pedagoško združenje vabi vse učitelje/ice in vzgojitelje/ice, ki imajo posredno ali neposredno opravka z dvojezično vzgojo in poučevanjem slovenskega jezika, na današnje srečanje v Celovcu. Prireditev se začne ob 18. uri v Modestovem domu, na sporedu je obširna informacija o delovanju združenja ter razprava o aktualnih pedagoških vprašanjih. Prisrčno vabljeni!

J. Kulmesch spet „glavni“ pri nt!

Mag. Janko Kulmesch, od 1987 do 1988 glavni urednik Našega tednika (nt), se je spet vrnil v uredništvo glasila NSKS. Kot bomo v zadnji številki nt, bosta odslej uredništvo vodila kar dva „glavna“, časopis pa bodo v bodoče oblikovali trije glavni uredniki na čelu z glavnim urednikom mag. Jankom Kulmeschom, drugi glavni urednik pa je dosedanj „glavni“ Silvo Kumer. Tretji član uredništva je Franc Sadjak, fotograf pa Marjan Fera.

Pristojnosti urednikov (predvsem obeh „glavnih“) pa naj bi uredil nov redakcijski statut, od 1. decembra dalje pa bodo – po finančno bolečih izkušnjah v preteklosti – glavni uredniki končno nameščeni kot časnikarji in ne več kot trgovski nameščenci. Novemu glavnemu uredniku mag. Janku Kulmeschu in njegovi posadki želimo veliko uspeha!

Foto-natečaj: „Planine v sliki“

Slovensko planinsko društvo v Celovcu in revija „Družina in dom“ vabita vse fotomaterije k sodelovanju pri tradicionalnem foto-natečaju „Planine v sliki“.

Pravila:

1. vsak lahko pošlje do 3 slike, barvne ali črno-bele. Format 20x30;
2. na hrbtni strani vsake slike naj bo napisano „geslo“. Naslov avtorja naj bo priložen v posebni kuverti;
3. slike bo ocenjevala tričlanska strokovna komisija. 10 najboljših bo nagrajenih. Razstavljene bodo v Mohorjevi knjigarni v Celovcu;
4. po končani razstavi bodo slike vrnjene avtorjem. Za morebitne poškodbe organizator ne jamči.

Slike pošljite na naslov: Slovensko prosvetno društvo Celovec, Tarviserstr. 16, 9020 Klagenfurt/Celovec, najpozneje do petka, 20. decembra 91.

S planinskimi pozdravi!
Hanzi Lesjak l.r.

Uspešno delo SKD Globasnica

Minulo nedeljo popoldne je bil pri Šoštarju v Globasnici občni zbor Slovenskega kulturnega društva Globasnica. Iz poročil je bilo razvidno, da sta v okviru društva zadnja leta zelo uspešno delovala folklorna skupina in mešani pevski zbor „PECA“ pod vodstvom Stanka Polzerja.

Za v prihodnje pa so društveniki sklenili, da se bo neobhodno potrebno bolj posvetiti delu z otroki (ustanovitve otroškega zbora) ter spodbuditi odrsko dejavnost. Izdelali bodo tudi nov koncept Globaškega kulturnega tedna.

Po razrešnici staremu odboru so člani izvolili nov odbor s sledečimi osebami:

Luka Hudl – predsednik, Bernard Sadvnik – podpredsednik, Folt Smrečnik, (Veronika Gregorič) – tajnik, Luka Kordež (Angelika Smrečnik) – blagajnik in odborniki: Janja Božič, Gvido Sadjak, Dominik Hudl, Marica Wautsche, Kristijan Koren, Stefan Bošič, v odbor je kot pevovodja vključen tudi Stanko Polzer.

Prva nagrada v Sveče!

Pod geslom „Z energijo za okolje“ so Avstrijske dravske elektrarne na letošnjem Celovškem sejmu izvedle nagradno tekmovanje. Zdaj so znani dobitniki nagrad. Prva nagrada, daljinsko upravljana ročna ura, gre v Rož in sicer Francu Schanigu v Sveče, dobitnik druge nagrade, enotedenskega dopusta za dve osebi v gorskem hotelu Reißeck, pa je Pliberčan Stefan Kolenik.

Naročite in širite „Slovenski vestnik“

Slavnostni večer

V sklopu Avstrijskega knjižnega tedna na Dunaju je bil 15. novembra v dunajskem rotovžu slavnostni večer Mohorjeve. Vabilu se je odzvalo okoli 200 slovensko in nemško govorečih prijateljev, kulturni spored pa so oblikovali Korošci Bernhard C. Bunker (pesmi) in Gottfried Gfrerer (kitara), Barbara Stromberger (petje in kitara) in Manfred Uggowitzer (kitara) ter oktet Suha. V uvodnem pozdravu je vodja Mohorjeve založbe dipl. inž. Franc Kattinig poudaril, da je Dunaj že nekdanji bil in je še danes važno kulturno središče Slovencev. Ravnatelj Mohorjeve mag. dr. Anton Koren je nato predstavil 140-letno zgodovino založbe.

Bodo pristojni za koroški deželni studio ORF v Celovcu (slika) izkoristili priložnost za kulturno obogatitev sporeda in uvedli celodnevni slovenski oz. dvojezični radijski program?

Slika: ORF-Koroška

„Ö4 – Zadnja priložnost!“

(Nadaljevanje s 1. strani)

slovenski radijski in televizijski spored, tako da bi uvedba novega program pomenila dodatno obogatitev, ki bi jo Korošci tudi sprejeli. Celodnevni slovenski program pa bi brez dvoma nudil tudi nove impulze glede integracijskih procesov v Evropi.

SPZ in KKZ v tiskovni izjavi posebej pozdravljata iniciativo socialdemokratskega poslanca mag. Petra Kaiserja, ki se je nedavno zavzel za celodnevni slovenski program in ki je ob predstavitvi novih načrtov ORF zahteval, da se le-ti tudi prilagodijo potrebam zveznih dežel in narodnih skupnosti.

Zahtevo po upoštevanju želja narodnostnih skupnosti pri reformiranju programov ORF pa je medtem podprla

tudi Zveza socialističnih akademikov, intelektualcev ter umetnikov. V tiskovni izjavi je rečeno, da BSA podpira prizadevanja za celodnevni radijski spored, saj uresničitev take kulturne ponudbe ne bi pomenila le pozitiven znak v evropski manjšinski politiki, marveč tudi mednarodni signal za boljše medsebojne razumevanje. Predsednik BSA dipl. inž. Strutz ob koncu izjave še ugotavlja, da je uresničitev celodnevnega slovenskega sporeda v prvi vrsti odvisna od dobre volje pristojnih, saj so vsi drugi pogoji tehnične in finančne narave očitno dani.

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem je iniciativo za celodnevni slovenski oz. dvojezični spored za Koroško prav tako podprla v posebni

Razstava Franca Wiegeleja v Evropski hiši v Celovcu (na sliki s svojo štirijezično umetnostno knjigo) je odprta še do 30. novembra, vsak dan od 10. do 19. ure.

V Evropski hiši Franc Wiegele kot slikar!

Vodja manjšinskošolskega oddelka pri Deželnem šolskem svetu Franc Wiegele se je pretekli petek v Evropski hiši v Celovcu predstavil kot umetnik. Pod geslom „Umetnost – multikulturni jezik – srečanje“ je doslej, posebno med koroškimi Slovenci, malo znani slikar Wiegele pripravil prvo večjo samostojno razstavo, hkrati pa je izšla tudi štirijezična knjiga o umetnikovem slikarstvu, ki jo je izdala Mohorjeva založba.

Slikar z Bistrice na Zilji je bil učenec profesorja Antona Mahringerja, izpopolnjeval se je pri prijatelju prof.

Anton Koligu, s svojimi deli pa je sodeloval že na mnogih razstavah.

„Risbe, slike in akvareli Franca Wiegeleja, slikarja, ki živi v romantičnem okolju stare Ziljske Bistrice, so del njegovega življenja, njegov stik s svetom in tudi način komuniciranja z okoljem“, je v spremni besedi h knjigi napisal dr. Ivan Sedej in temu dodal, da je Wiegelejeva „registracija okolja in njegov vizualni odtis na papirju ali platnu le zunanji videz stvari, pod njim pa je podoba kraja, kakršna živi le v njegovem srcu.“

Sproščeno štirijezično otvoritev v prenapolnjeni Evropski hiši – poleg v nemščini, slovensščini in italijanščini je bil umetnik s svojim delom predstavljen še v angleščini, je glasbeno oplešal „Grenzlandchor“ iz Podkloštra s pesmimi v več jezikih, v imenu deželnega kulturnega referenta pa je razstavo odprl mag. Peter Kaiser, ki je po navzočih pozval Korošce, naj se učijo čimveč jezikov in tako postanejo zares multikulturni!

Besedni oglasi

Preurejamo trgovino in zapiramo kavarno.

Zato prodajamo: kavarniško opremo, električne aparate, tehnične, stroje za rezanje klobas, točilni pult, hladilne vetrine, itd. Možnost za ogled vsega ponujenega blaga in za odkup po najugodnejših cenah imate v soboto, dne 30. novembra 1991 od 14. do 15. ure v Rutar-marketu, Kleinseeweg 9, 9122 Škocijan ob Klopinskem jezeru.

Pridni gospodinjji nudimo dobro plačano delo na domu. Znanje nemščine potrebno!

Podrobnejše informacije: telefon 060-63525293.

An fleißige Hausfrau vergeben wir gut bezahlte Haustätigkeit. Deutsch-Kenntnisse notwendig.

Nähere Auskünfte unter Telefon 060-63525293.

Ivan Lukan

Integracija: nova kultura sožitja

Svoboda in pestrost pisanih travnikov namesto skrbno ograjene vrtičarske miselnosti

Drugi del

Ob primeru Slovencev na Koroškem se vidi, da v resnici narodna skupnost – in samo ta – živi in deluje interetnično. Slovenci so dvojezični in se udeležujejo avstrijskega družbenega in kulturnega življenja, pri čemer so hkrati udomačeni tudi v slovenski kulturi. Na strani nemško govoreče večine je po drugi strani komaj kje kaka pripravljenost, da bi delovala medetnično. Člen 7 Avstrijske državne pogodbe vsebuje določila, ki naj jamčijo varstvo manjšine, razvijanje kulture slovenske narodnostne skupnosti in zlasti še ohranitev njenega jezika. O tem, ali je Avstrija izpolnila naloge, ki jih je prevzela s podpisom državne pogodbe, ali ne, so mnenja lahko deljena. **Evropskega standarda** vsekakor ni dosegla. Koroški politiki že desetletja poudarjajo, da njihova dežela leži na stičišču germanškega, romanskega in slovenskega kulturnega prostora. Praktičnih posledic iz tega spoznanja skorajda ni bilo. Vseeno pa **manjšinski jezik** polagoma pridobiva tisto **funkcionalnost**, ki ne le ljubko zveni v ušesih njenih govorcev, temveč je njegovo znanje dobro uporabno za navezovanje čezmejnih poslovnih in družbenih kontaktov. Kjer se šiling obrača, tam tudi večjezičnost ni preklela. Resnično si človek bogatejši, če govoriš dva jezika. Večina se – iz sebičnosti – dolgoročno ne bo mogla zadovoljiti z vlogo trepljajočega simpatizerja. Postati moraš verodostojen. Ta verodostojnost bolj pripravi kot sladkobne besede in učene knjige. **Večina je soodgovorna za nadaljnji obstoj narodnostne skupnosti**, ker ni brez krivde za njeno številčno pojanje. Manjšina pa bo morala **dokazati svojo sposobnost za življenje**, kajti če življenske volje ni, potem so vsi zaščitni in pospeševalni ukrepi brez smisla. To pomeni, da „manjšinsko vprašanje“ nikoli ne bo dokončno rešeno, kajti narodnostna skupnost, ki nima več želja, se je sama odpisala.

Bistvene premise za novo oblikovanje medetničnih odnosov so v grobem tele:

- 1) **Za oblikovanje in izražanje svojih interesov potrebuje slovenska narodnostna skupnost na Koroškem posebno koordinacijsko telo.**
- 2) **Potrebno pa je tudi politično potrditev, ki skrbi za potrebe slovenske narodnostne skupnosti in z ustreznimi sredstvi skuša uveljaviti njene posebne interese.**

Splošni smoter takega koordinacijskega telesa je ugotavljanje teženj znotraj slovenske narodnostne skupnosti, kakor tudi oblikovanje in zastopanje interesov posameznika in skupine, pri čemer je treba izhajati iz idejne in organizacijske heterogenosti manjšine.

Do večplastnosti prihaja zaradi tega, ker se **pripadnost k narodnostni skupnosti** ne opira le na enkrat izjavljeno članstvo. Veliko bolj je to skupek značilnosti, iz katerih se še ne da neposredno sklepati o subjektivnem čutu pripadnosti,

V Evropi se je s padcem komunističnih režimov in s hkratno demokratizacijo v vzhodnih in vzhodnoevropskih državah na eni ter z razširjanjem Evropske skupnosti in nastajanjem Evropskega gospodarskega prostora na drugi strani začel razvoj, ki bo bistveno spremenil podobo tega

kontinenta ne le na političnem in gospodarskem, marveč tudi na vseh drugih področjih.

Spremembe so v polnem teku, razvoj pa je in bo z vso svojo intenzivnostjo prizadel tudi majhne narode in narodnostne skupnosti.

Tajnik ZSO dr. Marjan Sturm in govornik

Delovne skupnosti socialdemokratskih Slovencev prof. Tomaž Ogris sta na nov izziv skušala odgovoriti na kongresu o narodnih skupnostih pretekli mesec v Železni Kapli. Referat dr. Marjana Sturma smo že objavili, danes pa objavljamo drugi del referata Tomaža Ogrisa.

ki pa vendarle izražajo določeno interesno področje, ki da slutiti lahko ali že kar tesno povezanost s slovensko kulturo. Tak spoznavni znak je aktivna in / ali pasivna udeležba pri dejavnostih raznih društev, ki so se ob svojih obveznostih do kulture, oblikovanja prostega časa, ljudskih običajev, politike in podobnega, izrecno zapisala tudi skrbi za zavest pripadnosti k slovenski narodnostni skupnosti. To so lahko verske organizacije, pri katerih delovanju negovanje slovenskega jezika, dvojezičnost in medetnični kontakti niso primarnega, a vendarle velikega pomena. Nadaljnji znak identitete bi moglo biti koriščenje slovenskih in dvojezičnih virov obveščanja in medijev (radio, televizija, časopisi, časniki, avdiovizualni nosilci kultur, informacij in zabave). Pripravljenost za sprejemanje dvojezičnih izobraževalnih ponudb (dvojezično izobraževanje in vzgoja v šolah, izobraževanje odraslih, knjižnice in podobno), sprejemanje uslug medetničnih gospodarskih ustanov (banke, zadrage, mešani in preko meje usmerjeni proizvodni, trgovski in uslužni obrati), udeležba pri raznoraznih medetničnih in prekomejnih iniciativah (kultura, šport, gospodarstvo, humanitarne organizacije, raziskovanje, vzgoja in izobraževanje, promet, življenski prostor itn.) izraža določena zanimanja, ki se dotikajo **obstoja slovenske narodnostne skupnosti in njene funkcije mostu**, nikakor pa ne dajejo osnove za uvrščanje in posvajanje. V resnici je znotraj organizacij narodnostne skupnosti mogoče pokriti le majhen del mnogovrstnih interesov. Resurse, zlasti jezikovne, pa bo vseeno v glavnem treba iskati pri manjšini. Ta mozaik prikazuje v svoji celoti neke spoznavne znake, natančno gledano pa je to znatni prehodek naredno skupnosti na poti v skupno Evropo.

Posebej naj opozorim na to, da pri težavnem iskanju spoznavnih znakov še sploh nisem obravnaval mnogoplasne problematike pokolenja in priznavanja, kateri se je treba približati z veliko rahločutnostjo.

„**Neustreznost sedanjih organizacij**“ (Pernthaler) ni toliko v njihovi pomanjkljivi učinkovitosti, temveč v prvi vrsti v pogosto napačni oceni resničnih interesov narodnostne skupnosti, ki jo je treba zastopati. Posledice take napačne ocene so mnogovrstne in boleče: odmikanje, notranja emigracija, stalno pojanje pripadnosti za identifikacijo. Družbena dife-

renciacija, mnogolikost in pluralizem, ki v vse večji meri prodirajo v strukture slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem, so danosti, ki jim organizacijsko ni mogoče ustreči v zadostni meri. Ljudje se le redko in vedno redkeje dovoljijo organizirati. Tudi pri večinskem prebivalstvu to ni drugače. Prav tako pri stalnem kultiviranju sporov samo neka manjšina na obeh straneh kaj odtrga. – To vsekakor stori z užitkom, ker ve za medijsko učinkovitost konfliktov.

Študija, ki jo je izdelal Ernst Gehmacher, je pokazala, da se celo pri kar se da širokogrudni interpretaciji kvečjemu tretjini pripadnikov slovenske narodnostne skupnosti identificira s svojim vodstvom. Podobno je z volilnim zadržanjem pri nacionalnih listah. Ta problem je postal očiten in za široko javnost spoznaven v trenutku, ko ni bilo več mogoče najti minimalnega konsenza med osrednjima organizacijama, ki do danes veljata za **legitimno zastopstvo narodnostne skupnosti**. Zadel je klic po **novem, reprezentativnem koordinacijskem telesu**. Notranje dinamike v narodnostnih strukturah ni mogoče usmerjati od zunaj in državni posegi, morda v obliki narodnostne zbornice, niso posebno smiselni. Velika večina znotraj narodnostne skupnosti dovoljuje, da jo v mnogih zadevah predstavljajo druga zastopstva. To pa pomeni, da morajo politične stranke, verske skupnosti, interesna zastopstva in uprava na vseh ravneh skrbeti med drugim tudi za zastopanje narodnostnih interesov.

Usklajevanje mnogoplasnih in različno zaznanih interesov narodne skupnosti je kljub temu neobhodno. Hotenje tako imenovane nacionalne elite ne bo moglo služiti za merilo, četudi mu ni mogoče odrediti določene pogonske moči.

Osnova avstrijskega manjšinskega prava je po eni strani zakon o narodnih skupnostih in za šolsko področje manjšinski šolski zakon za Koroško ter gradiščanski deželni šolski zakon. Nadalje je treba upoštevati zasidranost manjšinskega prava v ustavi in mednarodnem pravu. To je po eni strani Avstrijska državna pogodba iz leta 1955, 7. člen pa tudi Senžermenska pogodba. Zakonodajalec zakona o narodnih skupnostih je leta 1976 letov položil visoko, ko je v uvodna določila zakona vnesel posebno zaščito manjšinskega dostojanstva v pričakovanju, da bo celotno prebivalstvo ta določila tudi sprejelo. V

tem je mogoče videti naročilo vsem Avstrijcem, da se posebej zavzemajo za narodne skupnosti. (H. Tichy)

Z zakonom iz leta 1976 predvideni **narodnostni sosvet** se trenutno ponuja kot najustrežnejše koordinacijsko telo za slovensko narodnostno skupnost. Njegovo zakonito določene naloge nudijo za to uporabne temelje.

Ob vsem političnem stremjenju je za narodnostno skupnost pametno, če se v vsakem primeru odloči za kar se da **ekstenzivno koriščenje obstoječih, z veljavnimi zakoni zagotovljenih možnosti**. To velja tudi za zakon o narodnostnih skupinah in za narodnostni sosvet. Le-ta je vsekakor reprezentativen, njegovo delovanje se je v času njegovega obstoja obneslo.

To ne pomeni, da ta zakon o narodnostnih skupnostih kakor tudi njegove pristojnosti in sestav narodnostnih sosvetov nimajo tudi **šibkih točk**, ki naj bi se odpravile z **novelizacijo**. Pravni izvid k modelu avtonomnega javnopravnega zastopstva slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem univ. prof. dr. Petra Pernthalerja bi bil uporabna osnova za izdelavo osnutka take novele.

Oblasti soodločanja vsaj v obliki pravice ugovora zakonodajalec narodnostnemu sosvetu ni dal. Njegovi sklepi, tudi če so bili soglasno sprejeti, imajo kvečjemu priporočilni značaj, ki je za vladajoče bolj ali manj neobvezen. Politično uveljavljanje sosvetovih sklepov in teženj narodnih skupnosti leži na drugi ravni.

Možen cilj političnega zastopstva narodnostne skupnosti v legislativi na občinski, deželni in zvezni ravni je politično uveljavljanje individualnih, skupinskih in splošnih interesov etnične manjšine s posebnim ozirom na obsežno socialno in družbeno emancipacijo in pravno enakost narodnostne skupnosti ter njenih pripadnikov. Prav posebej mora to veljati za uporabo in spoštovanje jezika narodnostne skupnosti na vseh družbenih področjih. V glavnem gre pri tem za ohranjanje jezikovne in kulturne samobitnosti, za pospeševanje ljudske kulture ter kulture naroda kot poživitev in obogatitev kulturnega sveta znotraj države in regije.

Za udeležbo narodnostnih skupnosti v zakonodajnih telesih si je pri modelu reprezentativne demokracije, ki je v praksi v Avstriji, mogoče zamisliti tri variante:

a) **Virilni mandat**: Prvi, nemara komaj premagljivi problem bi bila izbira in umestitev.

Ta proces bi privedel do prevladovanja določenih skupin in s tem do sporov, ki bi imeli navsezadnje kot posledico nadaljnje razhajanje. Za demokratični postopek izbiranja Pernthalerjev model sicer nakazuje neko pot, hkrati pa razjasnjuje tudi protislovnost in vprašljivost takih postopkov. Navsezadnje manjka tudi sleherna določitev o položaju in pristojnostih virilnega mandatarja.

b) **Narodna stranka**: Kot pri uvedbi virilnega mandata je tudi pri tem neobhodna sprememba volilnega reda, tako za deželnozborske kakor tudi za državnozborske volitve. Šele po odstranitvi tako imenovanih minimalnih določitev (osnovni mandat, petprocentna zapreka, razporeditev volilnih okrožij) bi nacionalna lista imela izgled za uspeh. Ta varianta je vredna razprave, saj bi mogla prispevati k pozitivni demokraciji. Pri tem pa je treba pomisliti, da ne bi bilo mogoče zastopati reforme volilnega reda, ki bi bila naravnana le na etnične skupine (migrantske skupine imajo volilne pravice), kajti tudi druge manjšine in skupine imajo pravico do enake obravnave. Poleg tega pa bi bilo problematično, da bi, denimo pri volitvah v državni zbor, vse avstrijske narodne skupnosti silili na skupno listo narodnosti, če ta potreba ne izhaja od njih samih.

c) **Kandidatura na listah avstrijskih strank**: Verjetno je to v situaciji, ki je v Avstriji dana, najboljša varianta, za dr. Antona Pelinko vizija. Če bo do tega prišlo, se sme z določenim zaupanjem računati tudi z večjo akceptanco, do katere bi prišlo preko določenega notranjestranskega učinka solidarnizacije, posebno takrat, če nastopijo kandidati iz etničnih in drugih manjšin na več strankinih listah. Posebnega pomena pri tem je možnost, da se zastopnik narodnostne skupnosti vključi tudi že v postopek demokratičnih predodločitev (delo v klubu, odbori in podobno) in njihove razširjene možnosti v zakonodajnih telesih samih (nikaka omejitev na teme, ki se nanašajo na narodnost, možnost za postavljanje predlogov, neomejena glasovalna pravica, pri čemer bi bilo treba še liberalizirati glasovalno zadržanje v primerih konfliktov vesti z odpravo frakcijskih prisil). Preko tega je za drobno delo v politiki velikega pomena boljši dostop do instrumentarijev osveščanja, obveščanja, politike in administracije. Od večine naj se ne bi ločevali, če za to ni potrebe, ki bi izvirala iz nevarnosti za preživetje narodnostne skupnosti.

Pri medsebojnem občevarju in druženju dajem **prednost kulturi pisanih travnikov pred skrbno ograjenim vrtičkar-skim mišljenjem**, tudi če je trenutni duh časa tak, da v naših dneh dajejo prednost postavljanju novih meja, in to celo takrat, če je za to potrebna uporaba sile. Pri velikih najdemo nagnjenje do novih visoko gojenih in obvladljivih monokultur. Vse, kar ne sodi tja, odstranjujejo. Pri malih spet ni mogoče prezreti nagibov do prostovoljne segregacije, k umiku v skrbno negovane, a bokeče ograjene kulture vrtičkov. Ob vsem tem pa obstaja še ena vizija za bodočo Evropo: Svoboda kultura pisanih travnikov – dobrohotno sprejemanje in vključevanje drugačnih.

Dijaška izmenjava slovenske gimnazije:

Vznemirljivi dnevi v Rusiji

Lani oktobra je bila na slovenski gimnaziji v Celovcu v gosteh skupina dijakov iz Kaliningrada pri Moskvi. 10 dni so preživel pri družini tistih dijakov, ki se učijo rusko. Obiskovali so pouk, bili skupaj na izletu po Koroški in na Dunaju obiskali razstavo "World Tech", mdr. so tam videli tudi sovjetsko vesoljsko postavo MIR.

Letos v počitnicah smo jim vrnilo obisk. Zaradi puča v SZ je že kazalo, da z obiskom ne bo nič, a zmaga demokratičnih sil ga je rešila.

13 dijakov in 5 maturantov se je v spremstvu prof. Štefana Pinterja 15. sept. odpravilo na Dunaj in nato z letalom Aeroflot v Moskvo, kjer so nas že čakali ruski dijaki. Začeli so se zanimivi dnevi v nam tuji deželi, ki nas je presenetila s svojimi posebnostmi v načinu življenja, razsežnostmi, nasprotji in kontrasti. Nadvse smo bili presenečeni nad rusko gostoljubnostjo, ki smo jo čutili vse dni našega bivanja v Kaliningradu in smo jo še bolj cenili, ker smo se polagoma začeli zavedati, koliko časa pa tudi denarja naši gostitelji potrebujejo, da se oskrbijo z najosnovnejšimi potrebščinami za življenje. Bili smo iznenadeni, ko smo videli, kako ljudje stojijo v vrstah za kruh, in zvedeli, da v trgovinah primanjkuje osnovnih živil, po drugi strani pa SZ pošilja satelite v vesolje.

V centru upravljanja vesoljskih poletov (CUP)

Ta center, ki so ga med polemom Viehböck videli tudi Avstrijci, je v Kaliningradu. Tam je tudi veliko podjetje za vesoljsko tehniko. Večina staršev naših ruskih prijateljev dela v tej industriji. Razložili so nam, kako nadzorujejo vesoljske polete in vzdržujejo stike z različnimi sateliti in sondami. V vesoljski postaji MIR sta že od maja dva kozmonavta – Arcebasikij in Krikalev. Prav v času našega obiska je potekal 20-minutni pogovor z njima. Tako smo jima poslali tudi naše pozdrave, onadva pa sta nam jih vrnila. Rusija – dežela kontrastov! Ko stopiš iz CUP, dobiš vtis, da ne delujejo kanalizacija, cestna uprava, mestni promet in še marsikaj. Ali je imel prav Viehböck, ko je dejal, da bi bilo v Rusiji marsikaj drugače, če bi ljudje tako vestno in zanesljivo delali, kot delajo v kozmonavtiki?

Obiskali smo Zvezdno mesto (Zvezdnyj gorodok), kjer vadijo kozmonavti. Ogledali smo si le muzej, ki prikazuje razvoj kozmonavtike. Videli smo mnoge vesoljske ladje, od Gagarinove do novjših. Blizu Zvezdnega mesta je kraj Monino z vojaškim letališčem in muzejem ruskega in sovjetskega vojnega letalstva. Tam nam je navdušen upokojen pilot razkazal vsa letala, ki so jih kdaj izdelali v Sovjetski zvezi – orjaški helikopterji, bombniki, migi in suhoji, pa še nekaj civilnih, ki so bili stranski produkt vojaške industrije. „Poglejte, kako čudovit prestreznik!“ je žarel naš vodič in še našel, koliko strel in sekundo lahko odda in v kolikem času se povzpne na katero višino. Kar srh nas je spreletaval ob pogledu na toliko vojaške tehnike.

„Privatno in skupno“ ali „moje in nikogaršnje“

Poseben kontrast smo doživeli ob primerjavi zasebnih in javnih prostorov. Stanovanja so sicer majhna in utesnjena, vendar glede na razmere in možnosti v deželi opremljena z okusom, tako da v njih vlada domačnost,

prijetno vzdušje. Povsem drugače pa je v skupnih prostorih. Tudi poljedelske površine se zdijo take, kot da gre za nikogaršnjo zemljo.

Močnejši zmaguje ali nova podjetnost

Z Moskvo navadno povezuje mo Kremenlj, Rdeči trg, Bolšoj teater, Vasiljevski sobor, Novo-devičij samostan, Tretjakovsko galerijo z znamenitimi ikonami. Vse te bisere ruske kulture smo si seveda ogledali, poleg tega še „Oružje palato“, izjemno zakladnico v Kremlju, pa še muzej Puškina. Naši gostitelji so nas povabili tudi v znameniti moskovski cirkus. Moskvo pa smo spoznali tudi kot 9-milijonsko mesto ogromnih razsežnosti, v katero se vsak dan pripelje še 3 do 4 milijone ljudi, tako da se že zdaj duši v izpušnih plinih vse bolj gostega prometa. Podzemna železnica – znameniti metro – rešuje mesto pred prometnim infarktom, samo kako dolgo še? Za 25 km od Kaliningrada do centra smo z avtobusom potrebovali tudi blizu 2 uri. V prometu se že tudi zrcali nova mentaliteta – spretnejši in močnejši zmaguje, na prometna pravila pa se pri tem poživlja. Pešci so nasproti avtomobilistom v popolnoma podrejenem položaju. Vse več je že tudi uvoženih evropskih in japonskih avtomobilov. Pa tudi reklama se pojavlja: za nove ruske borze, ki rastejo kot gobe po dežju, za skupna podjetja „joint venture“, za Readers Digest v ruščini itd. Japonci in Nemci, kot kaže, kar tekmujejo, kdo bo sklenil boljšo pogodbo. V tej igri tudi Avstrijci ne zaostajajo, zamudniki pa so Američani.

Apropos šola

Nismo si ogledovali le znamenitosti Moskve, temveč smo bili tudi v partnerski šoli, srednji šoli šte. 5. Kaliningrad, ki šteje okrog 250.000 prebivalcev, ima vsega skupaj 17 podobnih šol. To je skupna, splošnoizobraževalna desetletna šola, ki jo obiskujejo 7 – do 17-letni dijaki. Naši prijatelji-partnerji so bili iz zadnjega razreda, nekateri pa so se to jesen že vpisali na razne inštitute. Udeležili smo se pouka matematike,

V Sergijevem Posadu, bivšemu Zagorsku

ruske literature, kemije, prirodo-pisa in francoščine. Ugotovili smo, da poteka pouk predvsem na nižji stopnji po strogem, skoraj vojaškem ritualu, da pa v višjih razredih takega strogega reda ni več. Sicer pa je v šolskem vsakdanu še mnogo starega, utečenega, ki se zdi ob vseh spremembah zadnjih let in mesecev skoraj anahronistično, npr. napis v konferenčni sobi „Partijsko življenje“ ali pa Leninova slika v sobi ravnateljice. Učitelji baje zapuščajo službe, ker njihovo delo ni primerno plačano. Razširjajo se privatne oblike izobraževanja. Predmet „Družbeno koristno delo“ opravljajo prostovoljno, navadno ob sobotah in nedeljah. Hodijo čistit gozdove, prej z odporom čistijo tudi okolico lastne šole, jeseni na poljih pobirajo krompir, pomagajo pa tudi pri popravilanju in restavraciji znamenitih in zapuščenih cerkva.

Obiskali smo tudi šolo šte. 17. Na njej je okrog 1700 učencev. Znana je postala zaradi šolskega poskusa, ki zdaj teče že 5. leto. V okviru te šole se je razvil v tem času poseben tip šole – „Šola harmoničnega razvoja in Aerokozmična šola“. Petletne otroke, ki so čez dan v otroškem vrtcu, učijo skozi dve leti petkrat na teden v večernih urah posebno izbrani učitelji. Na urniku imajo naslednje predmete: priprava na šolo, tuj jezik (angleščina), glasba, risanje, precej telovadbe, mdr. umetnostno drsanje. Po enako strogem režimu kot njihovi dve leti starejši vrstniki v osnovni šoli se ti otroci učijo npr. črkopisa. Bistvena razlika pa je v tem, da morajo starši za to večerno šolanje odšteti šolnino in da hodijo v to šolo samo otroci, za katere so psihologi s posebnimi testi ugotovili, da so psihično in fizično usposobljeni za tak napor. Harmoničnemu razvoju otroške osebnosti, ki naj bi ga omogočila izravnana umsko-estetska vzgoja

in krepitev zdravja, sledi šolanje z večjim poudarkom na naravoslovju, zato se ta tip šole tudi imenuje „Aerokozmična šola“. Otroci tega šolskega poskusa so dobili prve nagrade na mednarodni razstavi otroške slike v Indiji, letošnji tretji razred (desetletni) pa se odpravlja na daljše bivanje v ZDA. Zanimivo je tudi, da te šole ne vodi pedagog, temveč inženir iz industrije.

Staro Rusijo smo spoznali, ko smo si ogledali Kremelj, njegove stolnice, Tretjakovsko galerijo, v ruski srednji vek pa smo zašli tudi, ko smo se peljali v Pereslavl Zaleskij, srednjeveško rusko mesto kakih 150 km severno od Moskve, ki spada k „zlatemu vencu“ starih ruskih mest (Vladimir, Suzdalj, Jaroslavl, Rostov, Zagorsk). Obiskali smo tudi Zagorsk, središče ruske pravoslavne cerkve. Do tja vodi moderna, evropskim standardom odgovarjajoča avtocesta, ki jo je zgradila neka zahodnonemška firma in jo je bistveno sofinancirala pravoslavna cerkev. Ta dobiva sredstva od prispevkov vernikov, nekdanja imetja ji bodo šele vrnila.

Kaj smo se naučili?

Nastala so prijateljstva, ki jih bodo ohranjala pisma ali telefonski stiki. Gostoljubnost naših prijateljev nas je prevzela – morda je bilo to največje doživetje. Spoznali smo deželo, predvsem pa mesto Moskvo, z vsemi njenimi nasprotji. Upravičena želja naših gostiteljev je bila, da nam pokažejo znamenitosti Moskve in njene okolice, in ta želja se je ujemala tudi z našimi pričakovanji – kakšna škoda bi bila, če bi si jih ne ogledali!

Ob koncu se moramo zahvaliti ruskim prijateljem, dijakom in staršem, da so nas s tolikšno gostoljubnostjo sprejeli v goste.

Po pričevanjih dijakov spisal prof. Štefan Pinter

Skupina dijakov in maturantov ZG za Slovence v Celovcu s profesorjem Štefanom Pinterjem pred cerkvijo svetega Bazilija v Moskvi.

VESTI

Spet letaki z neonacistično propagando

Pred koroškimi šolami so se spet pojavili letaki z neonacistično vsebino. Za vsebino tokrat odgovarja nek pospeševalni krožek „Svoboda za Nemčijo“, očitno pa obstaja povezava z neonacističnim šolarskim magazinom „Gäck“, ki so ga pred nekaj tedni prav tako delili pred koroškimi šolami ter pred celovskim kolodvorom. Deželni predsednik AKS (Akcija kritičnih šolarjev) ob najnovejši akciji neonacistov opozarja, da je v zadnjem času na Koroškem vse več takih pojavov, ki jih ne smemo podcenjevati.

„Luč v temo“ tokrat za pomoč Hrvaški?

Državna poslanka Zelene alternative mag. Terezija Stoisic je pozvala generalnega intendanta ORF Bacherja ter odgovornega za akcijo „Luč v temo“ Marboeja, naj letošnjo akcijo namenijo za pomoč Hrvaški. Parlamentarka je s tem v zvezi poudarila, da grozi prebivalstvu na vojnih območjih Hrvaške huda zima ter da je hitra pomoč nujna. Akcija „Luč v temo“ bi bila velika priložnost, da avstrijsko prebivalstvo množično pomaga prebivalstvu, posebno v krajih, kjer je bila vojna najhujša.

„Componenta“ tudi leta 92!

Po letošnji uspešni premieri prvega avstrijskega sejma za dobavitelje komponent in posameznih delov za sistemske proizvajalce „Componenta“ v Celovcu že tečejo priprave za „Componento 1992“. Sejem naj bi bil od 7. do 10. oktobra.

Ekskurzija v KZ-Auschwitz

Družba za politično razjasnitev (Gesellschaft für politische Aufklärung) s svojim sedežem v Innsbrucku že devet let organizira enotedensko ekskurzijo v koncentracijsko taborišče Auschwitz-Birkenau na Poljskem. Terminizirana je za čas od 11. do 17. aprila 1992, stala pa bo približno 4000 šilingov po osebi.

Cilj ekskurzije je zavestno soočenje z zločini nacionalsocialistične strahovlade na eni ter povezava teh dogodkov s sedanostjo v zvezi z aktualnimi vprašanji različnih diskriminacij, antisemitizma ter sovraštva proti tujcem na drugi strani. Podrobnejše informacije in prijave: Reinhold Gärtner, Gesellschaft für politische Aufklärung, Innrain 52, 6020 Innsbruck, telefon (0512)507-3099, faks (0512)507-3081.

Iniciativa za nov slovenski časopis

Medijski krožek Kluba slovenskih študentov in študentk na Dunaju je v petek, 22. novembra predstavil osnutek za strukturni koncept novega slovenskega tedenskega časopisa za koroške Slovence. Njegovi avtorji pri tem izhajajo iz domnevnih produkcijskih stroškov v višini 6 do 8 milijonov šilingov ter iz predpostavke, da bi NSKS in ZSO v prid takemu projektu opustila svoji glasili ter dala na voljo finančna sredstva in prostore. Hkrati tudi predpostavljajo, da bi se časopis v večji meri (kot je doslej veljalo za „nt“ in „SV“) financiral iz subvencij in sredstev manjšinskega sosveta. Avtorji izhajajo iz tega, da bi novi list imel okrog 4000 naročnikov, format A3 z dvajsetimi stranmi, tri urednike, fotoreporterja, sekretarja/ko, profesionalnega akviziterja in proste sodelavce. Imel naj bi tudi nemško prilogo (A4).

Slovenski študentje so že pred več kot dobrim letom pričeli z razpravo o tako imenovanem skupnem slovenskem tedenskemu časopisu za koroške Slovence. Takrat so imeli za izhodišče poletno anketo, ki je s svojimi rezultati dala osnovo za nadaljnjo razpravo. Med drugim je bilo ugotovljeno, da večina povprašanih čita oba lista, da vidi pomanjkljivosti pri obeh

in da v medsebojnem „konkuriranju“ „nt“ in „SV“ ne vidi pravega smisla.

KSSŠ/D je organiziral diskusijski večer z glavnima urednikoma „SV“ in „nt“, na katerem se je izkazalo, da tak projekt skupnega lista prav gotovo ne bodo sprožili in razvijali predstavniki obeh listov ali njihovih izdajateljev – NSKS in ZSO. Razprava o tem je v koroški javnosti zamrla, dunajski študentje pa so do poletja v svojem medijsko-političnem krožku pripravljali osnutek strukturnega koncepta za nekakšen skupni list. „Novi časopis“ (delovni naslov) naj bi izdajala Slovenska tiskovna zveza (STZ) v Celovcu. Nosilci tega novega društva naj bi bila v prvi vrsti kulturna društva na podeželju. Odbor društva, strokovni svet in uredništvo nadstrankarskega lista naj bi delovali izključno po strokovnih in ekonomskih kriterijih. Politične organizacije bi imele v listu omejen prostor.

Pri predstavitvi koncepta je bilo sklenjeno, da bodo osnutek razposlali predstavnikom društev in posameznim osebnostim iz političnega, kulturnega in gospodarskega življenja koroških Slovencev. Osnutek strukturnega koncepta pa lahko vsak zainteresirani tudi naroči neposredno pri KSSŠ/D, Mondscheingasse 11, 1070 Dunaj. I. Sch.

Razpis mednarodnih glasbenih tekmovanj v Gradcu in v Italiji

Visoka šola za glasbo in upodabljačo umetnost v Gradcu razpisuje 2. mednarodno tekmovanje „Franz Schubert in glasba 20. stoletja“, ki bo potekalo od 1. do 13. februarja 1992 v Gradcu pod vodstvom prof. Sebastiana Bende, do nedavnega rektorja Visoke šole za glasbo v Gradcu. Tekmovanja se lahko udeležijo mladi glasbeniki, rojeni po 1. 1958 oz. 1960 (odvisno od discipline) v sledečih komornih skupinah: duo solopcev – klavir, klavirski duo (štiriročno ali dva klavirja) in klavirski trio. Predvidene so zelo lepe nagrade od 150.000 šilingov navzdol, zato je program tudi primerno težak. V treh žirijah (katere bodo vodili glasbeniki iz ZDA, Nemčije in Velike Britanije) bodo sodelovali poznani glasbeni umetniki iz Evrope, Amerike in Azije. Prijave so možne do 29. novembra na naslov:

Internationaler Schubert-Wettbewerb, Leonhardstr. 15, 8010 Graz.

Drugo mednarodno tekmovanje za instrument rog solo v času od 27. do 29. decembra 1991 razpisuje Društvo prijateljev glasbe „Salvador Gandino“ v mestu Porcia pri Pordenonu v Italiji. Udeležijo se ga lahko vsi mladi hornisti, rojeni po 1. 1. 1961 iz dežel skupnosti Alpe-Adria: Bavarska (D), Gradiščanska, Koroška, Zgornja Avstrija, Salzburg, Štajerska (A), Győr-Sopron, Vas, Zala, Baranya (Madžarska), Canton Ticino (Švica), Hrvaška in Slovenija.

Pri prijavi je potrebno vplačati kotizacijo v višini 70.000 lir, poslata pa jo je treba do 15. decembra 1991 na naslov: Amici della Musica „Salvador Gandino“ casella postale n. 35 – 33080 Porcia (PN) – Italia.

Slovenija ne zmore več beguncev

LJUBLJANA, (STA). – V Sloveniji je po zadnjih podatkih 21.457 beguncev iz Hrvaške, poleg tega pa je po ocenah Rdečega križa še okrog 10.000 hrvaških beguncev, ki so nastanjeni pri sorodnikih in družinah in ki tudi ne zmorejo več sami prenašati vseh stroškov. Ker ni mogoče pričakovati, da bi pritisk ljudi z

ogroženih območij Hrvaške kmalu prenehal, se mora Slovenija dolgoročno pripraviti na reševanje tega problema. Eden od teh je tudi zaostritev pogojev za pridobitev statusa begunca, čeprav je med tistimi, ki so pribežali v Slovenijo že zdaj največ mater z otroki, mladoletnikov in starejših ljudi.

Pred nekaj časa so avstrijske banke preko mednarodnega komunikacijskega sistema prejele pismo Narodne banke Jugoslavije iz Beograda. Sklicujoč se na obstoječe zakone in na namen rednega odplačevanja dolgov tujini, Narodna banka Jugoslavije poziva avstrijske banke (in verjetno s podobnimi sporočili tudi banke po vsem svetu), naj

KOMENTAR

dr. KRISTJANA SCHELLANDRA

UMAZANA GOSPODARSKA VOJNA

prenehajo opravljati plačilni promet preko kontov praktično vseh slovenskih in hrvaških bank brez dovoljenja narodne banke v Beogradu. Razen tega zahteva, da se brez njenega dovoljenja ne sme odpirati novih kontov, sicer so takšni konti nelegalni in neveljavni. Pismo je bilo naslovljeno tudi na Avstrijsko nacionalno banko.

Z ozirom na politične razmere v Jugoslaviji in na način, kako „centralni organi“, ki so dejansko pod popolnim varstvom republike Srbije, upoštevajo zakone, to pismo pomeni neverjetno in nesprejemljivo ravnanje.

Do sankcij, kakršne zahteva beogradska narodna banka, je doslej prišlo le v zvezi z mednarodnimi ukrepi, ki so jih sprejeli Združeni narodi v zvezi z iraško agresijo proti Kuvajtu, ali v zvezi s kriminalnimi dejanji. Brez primera pa je zahteva, da tisti, ki je sprožil vojno in sam grobo krši domače in mednarodno pravo, zahteva

zaplenbo bančnih kontov žrtev njegove agresije.

Zato je razumljivo, da avstrijske banke ne nameravajo ustreči zahtevam iz Beograda. Nacionalna banka na Dunaju je narodni banki v Beogradu odgovorila, da poslovni odnosi med avstrijskimi in tujimi bankami po avstrijskem pravu temeljijo na civilno-pravni osnovi. Če pa katerakoli tretja stran želi doseči omejitev razpolaganja s konti, so avstrijske banke obvezane to upoštevati samo v primeru ustrezne odločitve pristojnih avstrijskih sodišč. Avstrijska nacionalna banka pa kot centralna banka ni pristojna, da bi omejevala transakcije poslovnih bank z denarnimi ustanovami Slovenije ali Hrvaške.

Poskus narodne banke v Beogradu vsekakor sodi v kategorijo umazane gospodarske vojne proti Sloveniji in Hrvaški, ki pa bolj kot žrtvam teh poskusov škoduje že tako izredno slabemu ugledu ostankov nekdanjih jugoslovanskih centralnih institucij.

Pa še to...

KDO STOJI ZA KRŠČANSKO DEMOKRACIJO

Sponzorji iz ozadja

V kolikšni meri se je slovenska politična emigracija, o kateri ve povprečni državljan Slovenije bolj malo zaradi nekdanje in deloma tudi sedanje medijske nezainteresiranosti za ta segment slovenske diaspore, začela po lanskim volitvah, še posebej pa po decembrskem plebiscitu, vključevati v slovensko politično življenje. Nekatere naključne ali pa tudi nenaključne poteze kažejo na to, da je emigracija v Sloveniji navzoča bolj, kot bi kdorkoli hotel priznati.

Najnovejša poteza, ki je obrnila pozornost na to vprašanje, je bil članek, objavljen v tedniku, v kateri zapisa v enem n skih dnevnikov Clarin naka zamenjave Andreja Rota, g najmlajšega slovenskega čl V tem prevodu zbrode v oči v katerem je zapisano: »Zar so pobudniki časopisa dobili poslala slovenska diaspora v t sirana izključno za obtoževa Zveze komunistov. Del cene odstranitve zmerne Rota.« tinskem časopisu je deloma p so po Ljubljani krožile pred j dni, da je upravni odbor druž vil Andreja Rota s položaja i istomenskega dnevnika v za dolarjev. Nekateri deli politu bili, če navedemo še drugi nezadovoljni z Rotovo prevet nisko politiko. V družbi Slove seveda zanikali in kot edini odstavek s položaja navajaj sobnost urejati dnevni časopis politične odnose na Slovensk membni dogodek načel za s zelo pomembno vprašanje. / krščanskimi demokrati kdo s

čanske provenience v polpretekli zgodovini prisiljeni umakniti v strogo zasebnost. Od tod izhajajo ustanovitve mešane banko s pomočjo domačega in tujega, predvsem izseljenskega kapitala. Napoved za oblikovanje take banke je bilo obvestilo, v katerem so javnost seznanjali z ustanovitvijo združenja samostojnih podjetnikov Naša pot, ki temelji na »etičnih načelih krščanskega socialnega nauka«, ukvarjalo pa naj bi se z organiziranjem lastne banke in zavarovalništva v povezavi z domačim in tujim kapitalom. Kmalu po tem obvestilu je na naslov petnajstih trdnih slovenskih podjetij prišlo pismo iz kabineta predsednika slovenske vlade, v katerem jih šef premiorvega kabineta Tomaž Kunstelj vabi k ustanovitvi mešane banke. Iz tujine naj bi se temu projektu pridružile Banca Cassa di Risparmio iz Gorice, Zveza bank iz Celovca in Torontska Krekova banka, v ozadju pa naj bi bili slovenski izseljenci, ki so zainteresirani za vlaganje v Slovenijo. Kot je znano, projekt ni uspel.

Iz Sobotne priloge dela, z dne 16. 11. 1991

Odprto pismo

predsedniku Izvršnega sveta Republike Slovenije gospodu Lojzetu Peterletu in ministru za šolstvo gospodu dr. Petru Vencelju

Spoštovani gospod minister dr. Vencelj!

Ob priliki Vašega obiska na Koroškem pri šolskih oblasteh smo koroški Slovenci ponovno morali spoznati, da niti minister za šolstvo niti Izvršni svet Republike Slovenije nista smatrala za potrebno, da bi se konzultirala z legitimnimi predstavniki koroških Slovencev, Zvezo slovenskih organizacij in Narodnim svetom koroških Slovencev. To pa kljub dejstvu, da je prav enakovrednost koroških Slovencev na šolskem področju eno izmed centralnih vprašanj slovenske narodne skupnosti v Avstriji. Poleg obeh osrednjih organizacij so organizirani tudi koroški dvojezični pedagogi/pedagoginje, ki se od podpisa Avstrijske državne pogodbe leta 1955, kot obe osrednji slovenski organizaciji, prizadevajo za izboljšanje dvojezičnega šolstva na Koroškem.

V evropskih državah, kjer je skrb za narodne skupnosti sestavni del demokratičnega in pluralističnega pojmovanja razvoja družbe, so predhodne konzultacije z narodnimi skupnostmi same po sebi umevne.

Zal moramo ob tej priliki tudi ugotoviti, da se takšno neupoštevanje koroških Slovencev v zadnjem obdobju množi in ponavlja.

Kljub temu, da smo pristojne v Sloveniji že nekajkrat prosili, da se ob pomembnih obiskih na Koroškem in v Sloveniji opravijo predhodni razgovori v Zvezo slovenskih organizacij in Narodnim svetom koroških Slovencev, se to ni zgodilo. Zato smo prisiljeni slovensko javnost z odprtim pismom opozoriti na nevzdržno situacijo z željo in prošnjo, da se bo v bodoče tako nesprejemljivo ravnanje prenehalo.

Za ZSO: dipl. ing. Feliks Wieser, predsednik; dir. Franc Kukovič, podpredsednik, odgovoren za šolska vprašanja; dr. Marjan Sturm, tajnik.

Industrijski park propadel?

Projekt industrijskega parka v bližini mesta Velikovec (ob cesti v Gradcu) se hudo maje. Ministrstvo za obrambo, ki je lastnik velikega zemljišča, na katerem naj bi zgradili industrijski park s 1000 delovnimi mesti, namreč tega zemljišča ni pripravljeno prodati oz. zamenjati, marveč le dati v najem in si tako ohraniti možnost za gradnjo nove kasarne.

KROATISCHE TRAGÖDIE

wieder einmal sieht
europa tentenlos zu

wie ein kleines volk
von einem aggressor

überfallen terrorisiert
gequält erniedrigt wird

beobachter stellen fest
was ohnedies jeder weiß

man führt friedens-
gespräche
ohne frieden zu schaffen

die haltung der feigheit
nennt man diplomatie

der krieg aber geht weiter
und der tod hat sein fest

Peter Paul Wiplinger,

HEUTE IM SLOVENSKI VESTNIK

Die Seite
für unsere deutschsprachigen Leser/innen

Slowenische Kulturverbände für mehr slowenisches TV und Radio

Der Slowenische Kulturverband und der Christliche Kulturverband beantragen die Realisierung der Beschlüsse des Volksgruppenbeirates über die Ausweitung der slowenischen Sendungen in TV und Radio.

Die unlängst von ORF-Generalintendant Bacher verkündete Rundfunkreform bietet gerade in dieser Frage neue interessante Möglichkeiten. Die Umstrukturierung des mehrsprachigen Senders „Blue Danube“ bzw. Ö4 könnte auch in Kärnten Perspektiven für ein ganztägiges Radioprogramm eröffnen. Diese Programmleistung könnte darüber hinaus Slowenischsprachkurse und Informationen in deutscher Sprache über das Leben der slowenischen Volksgruppe bringen und so zum besseren Verständnis im Lande beitragen.

Ein ganztägiges slowenisches Radioprogramm hätte für die Identitätsstärkung und Kin-

dern und Jugendlichen der Volksgruppe große Bedeutung. Die Einschaltziffern der jetzigen slowenischen TV- und Radioprogramme beweisen, daß dieses Angebot des ORF sehr gut angenommen wird, obwohl die Sendezeiten zur Zeit ungünstig sind.

Das neue Programmangebot würde Kärnten gerade im Hinblick auf die europäischen Integrationsprozesse die Möglichkeit bieten, den neuen Herausforderungen offensiv zu begegnen. Ein ganztägiges slowenisches Programm in Triest zeigt, daß sich ähnliche Einrichtungen international schon bewährt haben.

Deshalb begrüßen der Slowenische Kulturverband und der Christliche Kulturverband auch den jüngsten Vorstoß für ein ganztägiges TV- und Radioprogramm des LABg. Peter Kaiser sowie einiger Jugendorganisationen.

Stoisits regt Kroatienhilfe durch „Licht ins Dunkel“ an

In einem Brief an den Generalintendanten des ORF und an den Verantwortlichen für die Aktion „Licht ins Dunkel“ Ernst-Wolfram Marboe appellierte die Minderheitensprecherin der Grünen Alternative Abg. z. NR Terezija Stoisits an den ORF, die heurige Weihnachtsfeier „Licht ins Dunkel“ unter den Schwerpunkt der Hilfe für Kroatien zu stellen.

„Es ist unvorstellbar, welches Leid die Bevölkerung in den Kriegsgebieten zu tragen hat. Spitäler und Flüchtlingsquartiere werden systematisch zerstört, die medizinische Versorgung ist zusammengebrochen, es gibt bereits erste Anzeichen von

Epidemien, der Winter wird durch den Hunger und die Kälte weiteren Tod bringen. Wir müssen uns aufrufen, endlich massiv zu helfen“, appellierte Stoisits an den ORF und an die gesamte Bevölkerung Österreichs.

„Der ORF hat in den letzten Jahren mit der Aktion „Licht ins Dunkel“ außerordentlich viel humanitäre Hilfe geleistet“, lobte Stoisits, und regte an, daß in diesem Jahr der Schwerpunkt der Spendenaktion für die Bevölkerung in den Krisengebieten Kroatiens verwendet werden solle, wo Kroaten, Serben, Ungarn und alle anderen Volksgruppen gleichermaßen litten.

Vizekanzler Erhard Busek: „In der Anerkennungsfrage nicht mit FPÖ!“

Vizekanzler Dr. Erhard Busek betonte im Zusammenhang mit der Diskussion um die Anerkennung Sloweniens und Kroatiens durch Österreich, daß seine Partei aufgrund der Entwicklung in Jugoslawien nunmehr für einen Alleingang eintrete, seitens des Koalitionspartners SPÖ dafür jedoch kein Verständnis finde.

In Richtung FPÖ stellte der Vizekanzler und ÖVP-Chef klar, daß ein Angebot, mit den Stimmen der FPÖ dafür im Parlament eine Mehrheit zu finden, von der ÖVP nicht angenommen würde. Busek betonte in offensichtlicher Anspielung an die Fürstenstein-„Affäre“, da er eine derartig wichtige Frage „nicht mit einer Partei machen möchte, die selbst bei kleinsten Ereignissen sofort wiederum gegen die Anerkennung sein würde“. Busek sprach im Zusammenhang mit einer FPÖ auch die europäische Dimension eines derartigen Beschlusses an und meinte, daß dies sogar eine Belastung für die anzuerkennenden Staaten (Slowenien

und Kroatien) darstellen würde.

Busek zeigte im Zusammenhang mit der internationalen Anerkennung Sloweniens und Kroatiens ferner auf, daß es sich hier nicht mehr um eine rein völkerrechtliche Frage, sondern um ein politisches und moralische Problem handle. Westeuropa klagte er an, Slowenien und Kroatien im wesentlichen alleinzulassen, wofür auch er sich geniere.

Ministerpräsident Lojze Peterle zeigte sich in seinem Diskussionsbeitrag von der Haltung Österreichs, Westeuropas und auch den USA tief enttäuscht und meinte fast beschörend, daß es zu Jahresende möglicherweise für eine Anerkennung zu spät sein könnte. Für die Christdemokraten in ganz Europa nannte Peterle den 6. bzw. 24. Dezember als Termine für eine internationale Anerkennung, gleichzeitig machte Peterle auch kein Hehl daraus, daß er gerade vom Nachbarn Österreich erwarte, daß es die Rolle eines Vorreiters übernehme.

Gedenkstätte Auschwitz-Birkenau

Vom 11. bis 17. April 1992 wird von der Gesellschaft für politische Aufklärung wieder eine Studienfahrt zur Gedenkstätte Auschwitz-Birkenau durchgeführt werden.

Damit wird – zum nunmehr 9. Mal – einer Gruppe von etwa 50 InteressentenInnen die Möglichkeit der intensiven Auseinandersetzungen mit einem der einschneidendsten

Kapitel unserer jüngsten Vergangenheit ermöglicht.

Wie auch in früheren Jahren, besteht dieses Angebot bewußt für Personen unterschiedlichen Alters, verschiedener Religionszugehörigkeit, unterschiedlicher politischer Einstellung und mit verschiedenen sozialen Hintergründen. Durch diese Zusammenstellung wird ein sehr konkretes Thema von unterschiedlichen Ausgangspositionen her behandelt, wird auch die Kommunikation über dieses Thema zwischen Personen möglich, die ansonsten nur wenige gemeinsame Berührungspunkte haben.

Ziel der Fahrten ist einerseits die Auseinandersetzung mit Auschwitz, damit mit den Verbrechen des NS-Regimes, andererseits natürlich die Herstellung von Bezügen zur Gegenwart, zu Fragen der Diskriminierung, des Antisemitismus oder der Ausländerfeindlichkeit heute.

Weitere Informationen und Anmeldungen bei: Reinhold Gärtner, Gesellschaft für politische Aufklärung, Innrain 52, 6020 Innsbruck, Tel. 0512/507-3099, FAX 0512/507-3081.

SJK hofft auf drittes Mandat

Die Gemeinschaft der Südkärntner Bauern/Skupnost južnokoroških kmetov, kandidiert bei der Landwirtschaftskammer-Wahl am kommenden Sonntag als Liste 4 und erhofft sich ein drittes Mandat in der Vollversammlung. Bei der letzten Wahl 1986 erreichte die SJK knapp 2000 Stimmen und damit erstmals zwei Mandate. Spitzenkandidat der Gemeinschaft ist wie vor fünf Jahren Kammerrat Janko Zwitter, zweiter Kandidat ist Dipl. Ing. ist Stefan Domej, an dritter Stelle kandidiert die 30jährige Jungbäurin Kati Kert aus dem Jauntal.

Ludvik Ogris und Dr. Peter Ibounig im Volksgruppenbeirat

Ludvik Ogris (58), langjähriger Gemeinderat in der Gemeinde Ebenthal/Zrelec und Dr. Peter Ibounig (38), Mandatar in der Gemeinde St. Margarethen im Rosental/Šmarjeta v Rožu, wurden vom Parteivorstand der SPÖ-Kärnten als neue Mitglieder in den Volksgruppenbeirat für die Kärntner Slowenen nominiert. Die offizielle Ernennung erfolgt durch das Bundeskanzleramt, ist je-

doch nur eine Formsache.

Ludvik Ogris und Dr. Peter Ibounig ersetzen die beiden Alt-Bürgermeister Hanzi Ogris (Ludmannsdorf/Bilčovs) und Dir. Othmar Baurecht (Feistritz im Rosental/Bistrica v Rožu). Beide haben bei der Gemeinderatswahl 1991 nicht mehr kandidiert und erfüllen damit nicht mehr die Voraussetzungen für ein Beiratsmitglied.

Der Gemischte Chor aus Sele/Zell unter Chorleiter Verdel umrahmt die Preisverleihung an Alt-Bundespräsident Dr. Rudolf Kirchschläger.

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Sreda, 27. 11. 18.00	v Modestovem domu v Celovcu	Srečanje učiteljev/ic in vzgojiteljev/ic	Strokovno pedagoško zdrženje
Četrtek, 28. 11. 19.00	v Mladinskem domu v Celovcu	Pravljica igra "MUCIN DOM" (Samuel Maršak) nastopajo: otroci iz Škocijana	Mladinski dom SSD
Petek, 29. 11. 17.30	v Celovcu	Molitev za mir v Jugoslaviji v Spitalkirche in molčeči pohod na trg pred stolnico	Katoliške organizacije
Petek, 29. 11. 19.00	v gostilni Lotte v Železni Kapli	Občni zbor Mlade EL	Mlada EL
Petek, 29. 11. 19.30	v Domu v Tinjah	Dobrodelni koncert za žrtve na Hrvaškem; nastopajo: Smrtnikovi fantje, Obirski ženski oktet, oktet bogoslovcev iz Ljubljane.	Dom v Tinjah pod pokro viteljstvom za- grebškega nadškofa Franja Kuhariča
Sobota, 30. 11. 8.30	na višji šoli v Šentpetru	Občni zbor Združenja staršev na višji šoli za gospodarske poklice v Šentpetru	Združenje staršev
Sobota, 30. 11. 11.00	v Domu v Tinjah	Simpozij „Večjezičnost – konkretno“ z učitelji iz Slovenije, Furlanije in Koroške	Club tre popoli
Nedelja, 1. 12. 10.00	v farni cerkvi v Šentjakobu	Mozartova Krönungsmesse in Gallusovi moteti; nastopajo: MePZ „Danica“, člani orkestra Slovenske filharmonije in solisti iz graške glasbene šole. Dirigent: Stanko Polzer	Župnišče Šentjakob v Rožu
Nedelja, 1. 12. 11.00	Rutar-Lido v Dobri vasi	Srečanje v adventu	Društvo upokojencev Podjuna
Nedelja, 1. 12. 14.30	v farni dvorani v Železni Kapli	Juri Muri v Afriki (Tone Pavček, Marjan Belina, Darka Čeh) – predstava za otroke. Nastop: Scena 11, Celovec	KKZ
Nedelja, 1. 12. 19.00	v farni cerkvi v Šmihelu	Mozartova Krönungsmesse in Gallusovi moteti; nastopajo: MePZ „Danica“, člani orkestra Slovenske filharmonije in solisti iz graške glasbene šole. Dirigent: Stanko Polzer	KPD Šmihel in občina Bistrica nad Pliberkom
Sobota, 7. 12. 8.00	v avli ZG za Slovence v Celovcu	Občni zbor Združenja staršev na ZG in ZRG za Slovence	
Nedelja, 8. 12. 14.30	v Mestnem gledališču v Celovcu	„Hlapci“ (Ivan Cankar), gostuje: Slovensko stalno KKZ gledališče iz Trsta	

RAZSTAVE

CELOVEC

- Deželna galerija – Hofmeister, dela
- Dom umetnikov, Mala galerija – Helmut Richter, arhitektura (do 28. 11.).
- univerza – Helga Kellermann, slike
- Galerija Carinthia – Maria Moser, nova dela (do 30. 11.)
- Evropska hiša, – Reitschulgasse 4 – razstave slik Franca Wiegeleja (do 29. 11.)
- Pri Joklnu Franc Wiegele, slike (do 29. 11.)
- Mestna hiša – letna razstava Zveze koroških upodablajočih umetnikov (do 30. 11.)

TINJE

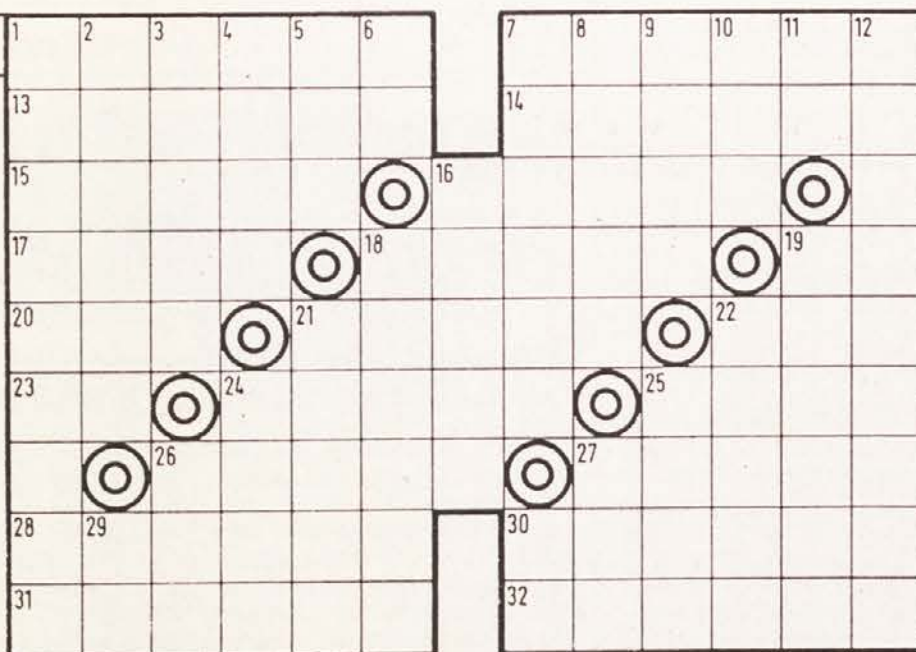
- Galerija Tinje – Alojz Pogorevc (Slovenj Gradec), kiparska dela (do 10. 12.)

SEMISLAVČE

- Galerija Rožek – Razstava del Emerika Bernarda (do 1. 12.)

BELJAK

- Kongresna hiša – Razstava „amnesty international“ (do 29. 11.)

Križanka s sestavljanjem besed

Iz vseh črk pri določeni številki morate sestaviti besedo in jo vpisati v lik. Primer: pri 1. vodoravno iz črk ANPRST sestavite besedo PRSTAN.

VODORAVNO: 1. ANPRST, 7. ABINST, 13. EIKLRT, 14. ADLNU, 15. ATINR, 16. ADENR, 17. OSSS, 18. AADLU, 19. AP, 20. ITT, 21. AAMNT, 22. AAR, 23. NR, 24. AAIKS, 25. GIOR, 26. AAORT, 27. DEOST, 28. AČKKRS, 30. EIKNRV, 31. AIOSTT, 32. AAJNRT.

NAVPIČNO: 1. INORPSSTT, 2. EINORR, 3. ALSST, 4. IRST, 5. AIK, 6. NT, 7. AEILTU, 8. ABDUR, 9. AANS, 10. AIN, 11. DN, 12. AAAIKMRST, 16. AAADN, 18. AAKLTT, 19. AEPRRT, 21. AKMRS, 22. AEGNT, 24. ČIOS, 25. DINO, 26. AOR, 27. AOR, 29. AK, 30. JV.

sestavil Jože Petelin

Prireditve „Pri Joklnu“

Nedelja, 1. december, 16.00: Grega Sulejmanovič, Ljubljana, čarovnije.

Četrtek, 12. december, 20.00: Rooner Meye, pesmi in melodije iz Bretanje in Irske na instrumentih keltskega značaja.

SLOVENSKI
VESTNIK

Nadstrankarski
časopis
koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija. Telefon 0463/514300-30 do 34, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

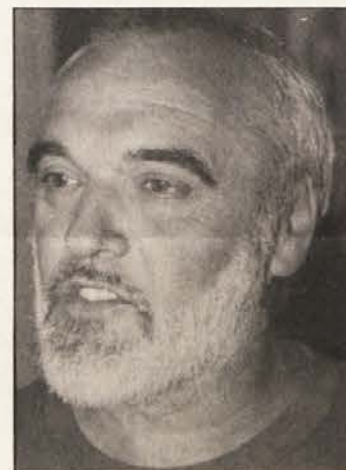
Urednik: Andrej Kokot

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglaš/Anzeigen: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Slovenijo in Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Valentin Oman
razstavlja
v Gorici

Ob 10-letnici odprtja kulturnega doma v Gorici/Gorizia (Italija) so pretekli teden odprli razstavo koroškega slikarja Valentina Omana. Svečane otvoritve so se poleg lokalnih kulturnih delavcev udeležili številni častni gosti iz vse Furlanije-Juljske krajine ter sosednje Slovenije.

POSOJILNICA-BANK
BILČOVŠ-HODIŠE-SKOFIČE

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

vabi na

redni občni zbor

ki bo v ponedeljek, dne 2. decembra 1991 s pričetkom ob 18.30 uri v društveni sobi nad POSOJILNICO-BANK v Bilčovsu.

Vsi člani POSOJILNICE-BANK so prisrčno vabljeni.

Upravni in nadzorni odbor

„Čudež Mozart“

Lepota Mozartove glasbe nas tudi 200 let po skladateljevi smrti še vedno fascinira in – vznemirja: kako to, da je celo v največjih težavah še lahko komponiral tako čudovita dela?

V večerni oddaji na slovenskem sporedu avstrijskega radia boste vsaj malo spoznali tudi notranje nagibe tega velikega umetnika. Oddajo je pripravil mag. Andrej Feinig.

RADIO KOROŠKA
SLOVENSKE ODDAJE

18.10-19.00

Sreda, 27. 11. Glasbena sreda

Večerna 21.05-22.00 5. Evropa na prelomnici. Ob primeru odnosov med Avstrijo in Slovenijo. V pogovoru Prof. Lojze Peterle in dr. Erhard Busek (23. 11. v Tinjah)

Četrtek, 28. 11. Rož – Podjuna – Zilja
Petek, 29. 11. Narodopisna oddaja (dr. A. Feinig)

Sobota, 30. 11. „Od pesmi do pesmi – od srca do srca“

Nedelja, 1. 12. 6.30-7.00 Dobro jutro na Koroškem – duhovna misel (žpk. Anton Rozmarič iz Šentvida v Podjuni)
18.10-18.30 „Dogodki in odmevi“

Ponedeljek, 2. 12. Advent

Torek 3. 12. Partnerski magazin

POTOPIS

Po sledih Yukpa in Guajiros Indijancev

Spomladi letos je skupina Celovčanov izvedla ekspedicijo v Venezuelo, kjer je več kot mesec dni spoznavala življenje Yukpa in Guajiros Indijancev, praprebivalstvo te južnoameriške države. Vrnili se je z enkratno in dragoceno dokumentacijo o življenju teh Indijancev, slovenska članica ekspedicije Manja Tondolo pa je za Slovenski vestnik napisala potopis z najbolj zanimivimi trenutki in viški ekspedicije.

2. nadaljevanje

Vstopimo v univerzo za kulturo. Obda nas prijeten hlad. Samantha sprašuje po našem Indijancu, katerega ime je Armato. Imamo več kot srečo! Ravno tu je, pravi jo. Nekdo ga gre poklicat. Po hodniku prihaja človek indijanskega rodu z visokimi ličnicami, gladkih črnih las, majhne, šibke rasti, skromno, vendar čisto oblečen.

Piše: Manja Tondolo

Armato Javier, se predstavi in izrazi začudenje, zakaj nas tako dolgo ni bilo, medtem ko on čaka že več kot mesec dni. Očitno je kljub temu zadovoljen, da smo končno prispeli. Samantha se opraviči in mu razloži, da zaradi zalivske vojne nismo mogli na pot. Armato nas takoj nato predstavi svoji direktorici gospe Noeli Pocaterra.

Sprejme nas starejša gospa z enkratnim izžarevanjem. Visoke rasti, z dolgo, pristno obleko Guajiros-Indijank se nam zdi veličastna. Dolga, debela črna kita ji pada do srede hrbta. Predstavimo se ji, nakar nam prijazno ponudi stole. Najprej ji Armato razloži, zakaj smo prišli, nato še Samantha. Takoj razumemo, da ima gospa Noeli velik vpliv na Indijance, saj jo Armato poslušal koncentrirano in je ne prekinja. Toliko špansko razumem tudi jaz, da takoj uvidim, da pridobitev dovoljenja za snemanje v indijanskem rezervatu ne bo lahka zadeva, čeprav se mi zdi gospa Noeli zelo naklonjena našemu načrtu. Pred nami tega dovoljenja ni dobil nihče, čeprav so zanj že zaprosili Španci, Francozi in Američani. Vendar, ko Armato omeni ime Rene Kuppe (Andijev prijatelj, ki dela za Družbo ogroženih ljudstev na Dunaju in ki je prav tako prijatelj Armata in gospe Noeli), se njeno lice v trenutku razvedri. Rene je na univerzi za kulturo, kjer je hkrati sedež združenja indijanskih plemen v Venezueli, izredno priljubljen.

Gospa Noeli nam je vsekakor pripravljena pomagati. Razložimo ji, da naša želja pokazati avstrijskim gledalcem probleme Indijancev Yukpa in Guajiros plemen, ki sta pri nas še nepoznani. Diskutiramo polni dve uri. Samantha je od prevajanja že

zelo utrujena. Naše upanje raste in gospa Noeli je vedno bolj vnetja za naš projekt. Armato naroči, naj nas odpelje v njemu poznan hotel in da se vsi skupaj zjutraj vidimo na univerzi.

Hotel Carrizal je srednje kategorije. Sobe s klimatsko napravo se zelo pričejejo, ko prideš iz vročine asfaltne pekle. Vročina okrog 40 stopinj je v mesecu aprilu povprečna. Zahvalimo se Armatu, ki s svojim kamionom odide prenočevati k svoji sestri, ki z veliko družino živi v indijanskem naselju Maracaiba. Jutri zjutraj se vidimo na univerzi.

Najprej pod prho, potem pa v posteljo, si zaželimo. Ko odprem vrata v vlažno, vročo kopalnico, me kar strese in resnično se mi od gnusa v trenutku naježi koža. Vse živali so mi ljube, vendar ščurki in to do 7 cm veliki, to je pa preveč. Lasje se mi dvignejo, ko storim prvi korak, saj je želja po vodi večja od gnusa. Čim se premaknem, ščurki tekajo sem ter tja in hitro najdejo zavetje pod vrati, kadjo in popokanimi ploščicami na tleh. Premagam gnus in stopim v kad pod prho. Prha ni prha, temveč močan curek mlačne vode. Voda je vendarle voda, kaj boš. Nastavim se tako, da me curek zadene in par minut uživam, ko mi teče preko glave. Ko končam, še prej pogledam, kje je tisti največji ščurek. Ko vidim, da še ni zapustil svojega bivališča pod podbojem, izpod katerega se vidi le njegov zadek, in sem gotova, da bosa katerega od njih ne pohodim, stopim iz kadi. V kopalnici je tako vroče, da me takoj spet oblije pot. Vendar vem, da ščurki vlage in toplote ne bodo zapustili, jaz pa hitro na hladno v sobo in v posteljo.

Po treh nočeh brez spanja je končno krasno zaspati sanje pravičnega.

Zgodaj zjutraj nas dogovorjeni čas na univerzi primora vstati.

Naš avto, katerega je vso noč stražil varnostnik, še stoji na svojem mestu. Plačamo kar precej bolivarjev, da lahko v miru spimo. Že na univerzi so nas posvarili pred veliko kriminaliteto v tem mestu. Tudi hotelsko osebje nam pripoveduje, da so predvsem toyote pri tatovih, katerih večina so Kolumbijci, zelo priljubljeni.

(Dalje prihodnjič)

VESTI

Klub koroških Slovencev v Ljubljani: razgovor z NSKS in ZSO

O aktualnih vprašanjih slovenske narodne skupnosti na Koroškem je pretekli petek v Ljubljani tekla razprava, ki jo je iniciiral klub koroških Slovencev v Ljubljani.

Predstavniki obeh osrednjih organizacij, ZSO in NSKS, strankarskih skupin slovenskih socialistov, EL in manjšinskega delovnega krožka ZAL, Kluba koroških Slovencev v Ljubljani ter minister za Slovence po svetu so zavzeli stališča k najbolj perečim vprašanjem slovenske narodne skupnosti na Koroškem (narodnostni program, KOKS, etnična zbornica, volitve).

To je bil prvi tovrstni strokovni razgovor po splošnih večstrankarskih volitvah v Sloveniji, zato gre Klubu koroških Slovencev vsa pohvala. Razgovor je potekal v konstruktivnem vzdušju in naj bi se nadaljeval na Koroškem. Ponovni sestanek s Klubom koroških Slovencev bo ob Koroških kulturnih dnevih.

Akcija šolarjev za pomoč Hrvaški

Poleg raznih dobrodelnih organizacij, predvsem koroške Caritas, se je pretekli teden v akcijo za pomoč Hrvaški vključilo tudi zastopstvo koroških šolarjev. Pošiljka z oblekami, odejami, hrano in zdravili je v četrtek z dvema tovornjakoma zapustila Celovec. Pomoč so zbrali dijaki in dijakinje na celovških šolah. Razdelitev pošiljke je organizirala socialdemokratska poslanka mag. Trunkova, deželno zastopstvo šolarjev pa je hkrati s poslano pomočjo zahtevalo tudi mednarodno priznanje Slovenije in Hrvaške.

Dr. Franc Petek †

Danes, 27. nov. popoldne ob 15. uri se bomo na pokopališču v Šentrupertu pri Velikovcu poslovili od prerano umrlega dr. Franca Petka, sina znanega narodnega voditelja in velikovškega zdravnika. Kot njegov oče je bil tudi umrl Franc zvest član slovenske narodne družine. Zaradi tega je bil v svojem poklicu v Beljaku diskriminiran in zapostavljen in je zato trpel vse svoje življenje. Po vojni so ga zaradi njegove aktivnosti v slovenskem kulturnem in političnem življenju večkrat napadli wurfkomandovci in ga pretepli.

Pokojnikovim svojcem izražamo globoko sožalje.

SLOVENSKI VESTNIK – ŠPORT

Dobljani senzacionalni!

Odbojkarji športnega kluba Aich/Dob še naprej zmagojejo! Igralci okrog Lojzeta Opetnika so tokrat v športni dvorani v Velikovcu premagali DTJ Dunaj s 3:0, ekipo WAT iz Asperna pa s 3:1. Obe srečanji sta bili na visoki ravni, slednje pa tudi zelo napeto, saj so Dobljani v tekmi proti Aspernu kar trikrat precejšen zaostanek spremenili v zmago. V drugem nizu so gostje vodili že z 0:7 in 10:14, v tretjem pa tudi

z 0:7.

Naslednji višek odbojkarške sezone Dobljanov, ki še naprej vodijo na lestvici regionalne lige-vzhod, bo pokalno tekmovanje proti ekipi iz Mürrzuschlaga. Tekma bo 14. decembra v Velikovcu.

SK Aich/Dob ima v tej tekmi vse možnosti za vstop v četrto kolo, saj je v prvenstvenih tekmah to moštvo že dvakrat premagal.

NTK Bilčovs A in B: za zaključek še dve zmagi!

Igralci NTK Bilčovs-A in B so pretekli petek uspešno zaključili jesensko sezono v namiznoteniškem prvenstvu Koroške v 3. razredu.

NTK Bilčovs-A z igralci mag. Rupertom Gasserjem, dr. Hanzijem Gasserjem in Mihijem Hornböckom so v Celovcu premagali trojko HSV s 7:3 (točke: R. Gasser, H. Gasser in M. Hornböck po

2 ter Gasser/Gasser v dvojici), z enakim rezultatom pa se je iz Weitensfelda vrnila druga ekipa. Za NTK Bilčovs-B so točkovali dipl. inž. Marko Kupper (3), Andrej Mohar (2) in ponovno Fredi Hornböck (1) ter dvojica Kupper/Mohar.

Obe moštvi sedaj zasedata solidni sredinski mesti na lestvici.

Pozitivna bilanca Selanov

Športno društvo DSG Sele/Zell je na občnem zboru predstavilo bilanco svojega delovanja na vseh področjih. Smučarska, nordijska, namiznoteniška in ne nazadnje

nogometna sekcija so v teh letih dosegle mnogo uspehov, toda tudi razočaranja niso izostala.

Ponovno izvoljeni predsednik mag. Ivan Olip pa je tudi že predstavil načrte za društvo v prihodnji mandatni dobi in dejal, da bo težišče dela poleg športnih ciljev tudi notranja konsolidacija društva z vključevanjem čim večjega števila mladih funkcionarjev. „Bistven element našega delovanja pa je tudi razvijanje kulture v naših vrstah,“ je dejal predsednik Olip.

Cilj nogometne sekcije pa je, da nogometnemu moštvu, ki po jesenskem delu prvenstva zaseda odlično 2. mesto s samo točko zaostanka, uspe vstop v 1. razred.

Za smučarsko in tudi nordijsko sekcijo pa društvo načrtuje nakup stroja za pripravo smučišča oz. prog za smučarski tek. Želja šefa namiznoteniške sekcije mag. Mirka Oražeta pa je, da ta, pred časom najuspešnejša športna sekcija, ponovno zaživi.

ŠAH

SŠZ/Posojilnica Celovec II 4:4!

Lep uspeh druge ekipe Slovenske športne zveze/Posojilnica Celovec II v koroškem šahovskem prvenstvu v 1. razredu-vzhod. Igralci okrog Ruperta Reichmanna, ki je tokrat igral na prvi deski in remiziral z igralcem z nad 2000 Elo-točkami, so proti ekipi celovškega ASK/KSV igrali neodločeno 4:4! Zmagala sta dr. Hanzi Gasser in Robert Hedenik, remizirali pa so še Ivan Lukan ter mladince Dunaja in Aleksander Lukan. S tem remijem se je SŠZ/Posojilnica Celovec II rešila zadnjega mesta na lestvici.

Alpski pokal v hokeju na ledu: VSV tretji!

Hokejisti beljaškega VSV so v finalnem temovanju za prvi Alpski pokal v Milanu osvojili odlično tretje mesto. V tekmi za vstop v finale so sicer izgubili proti domačemu Milano Devils z 2:4, v tekmi za tretje mesto pa so v podaljšku senzacionalno premagali lanskoletnega italijanskega prvaka HC Milano s 6:5.

HC Milano je ves čas vodil,

Beljačani pa so tri sekunde pred koncem regularnega časa izenačili na 5:5 in tako izsilili podaljšek. Tekmovanje za Alpski pokal je letos potekalo prvič, sodelovalo pa je 20 ekip iz vse Avstrije, Italije in Slovenije. Finalno tekmo pa so dobili igralci Milana Devils, ki so HC Bolzano/Bozen povzeli kar z 8:0!

od
vsepovsod

50 let „Kričaca“

Ljubljanski radio, zdaj radio Slovenija, je v nedeljo, 17. nov. t.l. praznoval pomembno obletnico. Prav na ta dan pred 50 leti, torej leta 1941, se je prvič oglasil ilegalni radio Osvobodilne fronte Kričac. Na kratkih valovih 41 m se je po tiktakanju ure zaslišal glas napovedovalca in enega izmed pobudnikov Milana Osredkarja: „Slovenci, poslušajte Slovenci, govori Osvobodilna fronta... Slovenci in Slovenke iz Koroške, Benečije, Julijske Krajine...“ Program po 20 in 30 minut so oddajali dvakrat tedensko, inprovizirani studio pa so selili po Ljubljani, po raznih stanovanjih aktivistov OF. Skupno so v okupirani in z žico ograjeni Ljubljani pripravili 45 oddaj, ob 8. februarju, Prešernovem dnevu pa kar celourno z recitacijami Prešernovih pesmi. Kričac je moral utihniti 5. aprila 1942, ko so ga odkrili Italijani in zaplenili vse aparature.

Radio Kričac je bil v tistem času edini ilegalni odporiški radio v okupirani Evropi.

Na celovškem letališču je od zaprtja slovenskega zračnega prostora pred skoraj mesecem dni ujetih sedem letal slovenske letalske družbe Adria-Airways (slika). Tudi vojaško letalo MIG-21, s katerim je pobegnil hrvaški oficir iz Jugoslavije, še vdeno stoji na tem letališču.

Slika: W. Fritz

Adria-Airways spet kmalu v zraku?

Letala slovenske letalske družbe Adria-Airways bodo morda že ta teden spet v zraku. Avstrija je namreč pripravljena, da prevzame nadzor nad letali AA, ki zaradi blokiranega zračnega prostora nad Slovenijo že nekaj tednov stojijo na celovškem letališču.

Če bi Avstrija dobila dovoljenje za nadzor in preglede letal, bi to slovenskemu podjetju omogočilo ponovno vključitev v mednarodni zračni promet, saj so dosedanje izgube velikanske. Škoda za Adria-Airways znaša namreč okrog 25 milijonov šilingov dnevno, kar pomeni, da je celotna škoda že presegla vsoto pol milijarde šilingov.

V živo na Božjem grobu

Za učiteljice 1. razreda osnovnih šol občine Laško ob Savi, njihove ravnateljice in nekatere šolske svetovalne delavce je bil letošnji 7. november zanimiv in lep dan. V spremstvu pedagoškega svetovalca Zvoneta Smrkeja iz celjske enote slovenskega zavoda za šolstvo in šport so na seminarski način obiskali dvojezično ljudsko šolo Božji grob pri Pliberku.

Ravnateljica te šole Irena Žele jim je najprej s hospitalijsko učno uro prikazala pouk po metodi dr. G. Schmölzer, ki temelji na igri opismenjevanja učencev po naslednjih korakih: slika, glas, črka, beseda, stavek.

Metodo poznamo po slovenski priredbi učbenika Slišim – vidim – pišem, ki sta ga oskrbela prav Želetova in mag. Anton Schellander, zanj pa se zanimajo tudi učitelji po številnih slovenskih šolah.

V analitičnem razgovoru,

ki je sledil učni uri, je ravnateljica Želetova najprej predstavila svojo šolo in osnovna vodila zdajšnjega dvojezičnega pouka v Avstriji. Zvedeli smo, da je zanimanje staršev za dvojezični pouk različno – od primerov, da sicer slovenski starši otroka ne želijo prijaviti, do takšnih, da to storijo doseljeni avstrijsko-nemški starši, ki pa se zavedajo prednosti učenja še enega jezika v šoli.

Gostje iz Slovenije so želeli

še posebno primerjavo obravnavane metode z integrirano (=celotno) obliko pouka, ki jo sicer uvaja čedalje več osnovnih šol kot – po dosedanjih ugotovitvah – najprimernejši način začetnega obveznega šolanja, ker zelo smotno povezuje (=integrira) prvine otroškega vrta in šole. Zdaj takšno obliko pripravlja tudi Avstrija. Po skupni ugotovitvi na tem srečanju je še posebej primerna za delo po metodi dr. Schmölzerjeve, zaradi česar so gostje cirkovsko šolo povabili na povratni obisk.

F.L.

Dr. Janko Zerzer in dr. Matevž Grilc sta bivšemu predsedniku dr. Rudolfu Kirchschrägerju izročila Einspielerjevo nagrado za leto 1991.

Nagrada Kirchschrägerju

V Domu prosvete v Tinjah je bilo v soboto zvečer slavnostno: Krščanska kulturna zveza in Narodni svet koroških Slovencev sta bivšemu avstrijskemu zveznemu predsedniku dr. Rudolfu Kirchschrägerju podelila nagrado, poimenovano po pomembnem slovenskem politiku, kulturniku in publicistu Andreju Einspielerju.

Dr. Kirchschräger je tretji nagrajenec, prvo nagrado sta leta 1988 prejela dr. Valentin Inzko in dr. Ernst Waldstein, drugo, lani, pa bivši rektor celovške univerze prof. dr. Günther Hödl. Tako predsednik NSKS dr. Matevž Grilc kot predsednik KKZ dr. Janko Zerzer sta v svojih lavdacijah izpostavila pokončno držo nagrajenca nasproti slovenski narodnosti skupnosti v času, ko je bil prvi mož republike.

Dr. Rudolf Kirchschräger je podelitev Einspielerjeve nagrade ocenil

kot „visoko in smiselno odlikovanje“. Poudaril je, da je šele sčasoma prav spoznal probleme in težnje slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem, da pa je prav zaradi tega njegov odnos do koroških Slovencev ostal iskren do danes. Koroškim Slovincem je zaželel bolj pozitiven razvoj kot v preteklosti, hkrati pa opozoril na nevarnost, da bi se na Koroškem uveljavila politika, ki bi Slovence onstran meje pojmovala za ustrezne partnerje, Slovence na Koroškem pa kot nezanesljive, s katerimi se je treba srečavati s pridržki.

Slavnostni podelitvi nagrade so prisostvovali tudi slovenski ministrski predsednik Lojze Peterle, avstrijski podkancler dr. Erhard Busek, krški škof dr. Egon Kapellari in drugi častni gosti, med njimi tudi predsednik SPZ dr. Gustav Brumnik, ki so nagrajencu prav pristrčno čestitali.

Ivan Lukan

ŠAHOVSKA RUBRIKA

Šahovska naloga št. 90

Borisenkov – Mezenov
SSSR 1950

Črne figure so na videz nerodno postavljene in pričakovati je, da bo bela trdnjava enostavno obračunavala s črnim prostim kmetom na f liniji in beli kmet na h liniji bi svobodno odkorakal v damo...

Vendar pa je črni, ki je na potezi v poziciji na diagramu, zaznal mož-

Prvi poraz SŠZ Carimpex I

V četrtem kolu koroškega šahovskega prvenstva v spodnji ligi-zahod se je šahistom Slovenske športne zveze/Carimpex I zataknilo: v Kötschach-Mauthnu so tesno izgubili s 3,5:4,5. Doslej na četrtem mestu uvrščeno moštvo s tem porazom še ni napravilo vseh možnosti za načrtovan vstop v koroško ligo, toda dosednji potek prvenstva je že pokazal, da bo uresničitev zastavljenega cilja težka. Tokrat so zmagali Alojz Gallob, dr. Joži Amrusch in Herbert Rulitz, remiziral je Silvij Kovač, zgubili pa so Arnold Hattenberger, Gorazd Živkovič, Franci Rulitz in Marko Gallob.

nost rešitve pozicije in zmage. Kako je črnemu to uspelo, je naloga reševalcev.

Rešitev naloge št. 89

Beli najprej s potezo 28.Da5:! dirigira črno damo iz obrambnih nalog. Belo damo se ne sme vzeti 28...Da5: 29.Lf6: mat! Črni se brani 28...Dd6 nakar pa sledi 29.Le5 De7 30.Db4! V cilju nadaljnje omejevanja prostora črnih figur. 30...Dd8 31.Db7 (grozi 32.Dc8:!) zato se črni odloči za šah na prvi vrsti 31...Tel+ 32.Kg2 Tel, da bi likvidiral neprijetnega lovca na c5, vendar zopet odgovor, ki prisili črne na predajo 33.Db8! Vseh groženj po osmi vrsti in diagonalah črni ne more več braniti!

Prva zmaga šahistov SSK „Obir“

Šahisti Slovenskega športnega kluba „Obir“ iz Železne Kaple so v soboto slavili svojo prvo zmago v spodnji ligi-vzhod. Novinec je presenetljivo premagal močno ekipo iz Možberka s 4,5:3,5 in se s tem rešil zadnjega mesta na lestvici.

Za SSK Obir so točkovali: Johann Wolte, J. Stossier ter Hanschou (po 1) ter Jokovič, Harald Wolte in Jammer (po 0,5 točke). Zgubila pa sta Hans-Christian Wolte in Pasterk.

Uspešen vikend kapelskih šahistov je zaključilo drugo moštvo, ki je premagalo ekipo SG RBB Wolfsberg s 4:1!

Uspešno pa tekmuje tudi Harald in Hans-Christian Wolte v kvalifikaciji za koroško mladinsko prvenstvo. Po treh kolih vodita s po tremi zmagami.